הלכות שחיטה

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁיִּשְׁחֹט מִי שֶׁיִּרְצֶה לֶאֱכֹל בְּשַׂר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ". וְנֶאֱמַר בִּבְכוֹר בַּעַל מוּם (דברים יב כב) "אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל". הָא לָמַדְתָּ שֶׁחַיָּה כִּבְהֵמָה לְעִנְיַן שְׁחִיטָה. וּבְעוֹף הוּא אוֹמֵר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף" וְגוֹ' (ויקרא יז יג) "וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ" מְלַמֵּד שֶׁשְּׁפִיכַת דַּם הָעוֹף כִּשְׁפִיכַת דַּם הַחַיָּה:

ב וְהֶלְכוֹת שְׁחִיטָה בְּכֻלָּן אַחַת הֵן. לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה אוֹ עוֹף מְבָרֵךְ תְּחִלָּה אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַשְּׁחִיטָה. וְאִם לֹא בֵּרַךְ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד הַבָּשָׂר מֻתָּר. וְאָסוּר לֶאֱכֹל מִן הַשְּׁחוּטָה כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְפַרְכֶּסֶת. וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה קֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה. וַהֲרֵי הוּא בִּכְלַל (ויקרא יט כו) "לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם" וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וּמֻתָּר לַחְתֹּךְ מִמֶּנָּה אַחַר שְׁחִיטָה קֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ וּמוֹלְחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמְדִיחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמַנִּיחוֹ עַד שֶׁתָּמוּת וְאַחַר כָּךְ יֹאכְלֶנּוּ:

ג דָּגִים וַחֲגָבִים אֵינָן צְרִיכִים שְׁחִיטָה אֶלָּא אֲסִיפָתָן הִיא הַמַּתֶּרֶת אוֹתָן. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר יא כב) "הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם", אֲסֵפַת דָּגִים כִּשְׁחִיטַת בָּקָר וְצֹאן. וּבַחֲגָבִים נֶאֱמַר (ישעיה לג ד) "אֹסֶף חֶסִיל", בַּאֲסִיפָה לְבַדָּהּ. לְפִיכָךְ אִם מֵתוּ מֵאֲלֵיהֶן בְּתוֹךְ הַמַּיִם מֻתָּרִין. וּמֻתָּר לְאָכְלָן חַיִּים:

ד זְבִיחָה זוֹ הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה סְתָם צָרִיךְ לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ וְלִידַע בְּאֵי זֶה מָקוֹם מִן הַבְּהֵמָה שׁוֹחֲטִין. וְכַמָּה שִׁעוּר הַשְּׁחִיטָה. וּבְאֵי זֶה דָּבָר שׁוֹחֲטִין. וּמָתַי שׁוֹחֲטִין. וְהֵיכָן שׁוֹחֲטִין. וְכֵיצַד שׁוֹחֲטִין. וּמַה הֵן הַדְּבָרִים הַמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה. וּמִי הוּא הַשּׁוֹחֵט. וְעַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ צִוָּנוּ בַּתּוֹרָה וְאָמַר (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ" וְגוֹ' שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ עַל פֶּה צִוָּה בָּהֶן כִּשְׁאָר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהִיא הַנִּקְרֵאת (שמות כד יב) "מִצְוָה" כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּתְחִלַּת חִבּוּר זֶה:

ה מְקוֹם הַשְּׁחִיטָה מִן הַחַי הוּא הַצַּוָּאר. וְכָל הַצַּוָּאר כָּשֵׁר לִשְׁחִיטָה. כֵּיצַד. בַּוֶּשֶׁט מִתְּחִלַּת הַמָּקוֹם שֶׁכְּשֶׁחוֹתְכִין אוֹתוֹ מִתְבַּוֵּץ עַד מָקוֹם שֶׁמַּשְׁעִיר וְיַתְחִיל לִהְיוֹת פְּרָצִין פְּרָצִין כְּכֶרֶס. זֶה הוּא מְקוֹם הַשְּׁחִיטָה בַּוֶּשֶׁט:

ו שָׁחַט לְמַעְלָה מִמָּקוֹם זֶה וְהוּא הַנִּקְרָא תַּרְבַּץ הַוֶּשֶׁט אוֹ לְמַטָּה מִמָּקוֹם זֶה וְהוּא מִתְּחִלַּת בְּנֵי מַעַיִם שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְשִׁעוּר תַּרְבַּץ הַוֶּשֶׁט שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה לְמַעְלָה בִּבְהֵמָה וְחַיָּה כְּדֵי שֶׁיֹּאחַז בִּשְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו וּבְעוֹף הַכֹּל לְפִי גָּדְלוֹ וְקָטְנוֹ. וּלְמַטָּה עַד הַזָּפָק:

ז וְאֵי זֶה הוּא מְקוֹם שְׁחִיטָה בַּקָּנֶה. מִשִּׁפּוּי כּוֹבַע וּלְמַטָּה עַד רֹאשׁ קְנַף הָרֵאָה כְּשֶׁתִּמְשֹׁךְ הַבְּהֵמָה צַוָּארָהּ לְרֵעוּת. זֶה הוּא מְקוֹם הַשְּׁחִיטָה בַּקָּנֶה. וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִבַּחוּץ נִקְרָא צַוָּאר:

ח אָנָסָה הַבְּהֵמָה עַצְמָהּ וּמְשָׁכָה צַוָּארָהּ הַרְבֵּה אוֹ שֶׁאָנַס הַשּׁוֹחֵט אֶת הַסִּימָנִין וּמְשָׁכָן לְמַעְלָה וְשָׁחַט בִּמְקוֹם שְׁחִיטָה בַּצַּוָּאר וְנִמְצֵאת הַשְּׁחִיטָה בַּקָּנֶה אוֹ בַּוֶּשֶׁט שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם שְׁחִיטָה הֲרֵי זֶה סְפֵק נְבֵלָה:

ט וְצָרִיךְ הַשּׁוֹחֵט שֶׁיִּשְׁחֹט בְּאֶמְצַע הַצַּוָּאר. וְאִם שָׁחַט מִן הַצְּדָדִין שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְכַמָּה הוּא שִׁעוּר הַשְּׁחִיטָה. שְׁנֵי הַסִּימָנִין שֶׁהֵן הַקָּנֶה וְהַוֶּשֶׁט הַשְּׁחִיטָה הַמְעֻלָּה שֶׁיַּחְתֹּכוּ שְׁנֵיהֶן בֵּין בִּבְהֵמָה בֵּין בְּעוֹף. וְלָזֶה יִתְפַּוֵּחַ הַשּׁוֹחֵט. וְאִם שָׁחַט רֹב אֶחָד מֵהֶן בְּעוֹף וְרֹב הַשְּׁנַיִם בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

י שָׁחַט הָאֶחָד כֻּלּוֹ וְחֶצְיָהּ הַשֵּׁנִי בִּבְהֵמָה שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. רֻבּוֹ שֶׁל זֶה וְרֻבּוֹ שֶׁל זֶה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מִכָּל אֶחָד מֵהֶן אֶלָּא יֶתֶר עַל חֶצְיוֹ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. כֵּיצַד שֶׁשָּׁחַט יֶתֶר עַל חֶצְיוֹ כָּל שֶׁהוּא רֻבּוֹ הוּא:

יא שָׁחַט חֶצְיוֹ שֶׁל זֶה וְחֶצְיוֹ שֶׁל זֶה אַפְלוּ בְּעוֹף שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. קָנֶה שֶׁהָיָה חֶצְיוֹ פָּסוּק וְשָׁחַט עַל מָקוֹם הֶחָתוּךְ מְעַט וְהִשְׁלִימוֹ לְרֹב בֵּין שֶׁהִתְחִיל לִשְׁחֹט בַּמָּקוֹם הַשָּׁלֵם וּפָגַע בַּחֲתָךְ בֵּין שֶׁהִכְנִיס אֶת הַסַּכִּין בַּחֲתָךְ וְהִשְׁלִימוֹ לְרֹב שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יב כָּל הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לִבְדֹּק הַסִּימָנִין לְאַחַר שְׁחִיטָה. וְאִם לֹא בָּדַק וְנִתְחַתֵּךְ הָרֹאשׁ קֹדֶם שֶׁיִּבְדֹּק הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וַאֲפִלּוּ הָיָה הַשּׁוֹחֵט זָרִיז וּמָהִיר:

יג כָּל בְּהֵמָה בְּחַיֶּיהָ בְּחֻזְקַת אִסּוּר עוֹמֶדֶת עַד שֶׁיִּוָּדַע בְּוַדַּאי שֶׁנִּשְׁחֲטָה שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה:

יד וּבְאֵי זֶה דָּבָר שׁוֹחֲטִין. בְּכָל דָּבָר בֵּין בְּסַכִּין שֶׁל מַתֶּכֶת בֵּין בְּצוּר אוֹ בִּזְכוּכִית אוֹ בְּקָרוּמִית שֶׁל קָנֶה הָאֲגַם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים הַחוֹתְכִין. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה פִּיהָ חַד וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ פְּגָם. אֲבָל אִם הָיָה כְּמוֹ תֻּלֶם בְּחַדּוּ שֶׁל דָּבָר שֶׁשּׁוֹחֲטִין בּוֹ וַאֲפִלּוּ הָיָה הַתֻּלֶם קָטָן בְּיוֹתֵר שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה:

טו הָיָה הַתֹּלֶם הַזֶּה מְרוּחַ אַחַת לֹא יִשְׁחֹט בָּהּ. וְאִם שָׁחַט דֶּרֶךְ הָרוּחַ שֶׁאֵין הַפְּגִימָה נִכֶּרֶת בָּהּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

טז כֵּיצַד. סַכִּין שֶׁתִּבְדֹּק בְּהוֹלְכָה וְלֹא תַרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּגָם וּכְשֶׁתַּחְזִיר אוֹתָהּ בַּהֲבָאָה תַּרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּגָם. אִם שָׁחַט בָּהּ דֶּרֶךְ הוֹלָכָה וְלֹא הֵבִיא שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הֵבִיא שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה:

יז סַכִּין שֶׁהִיא עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת כְּנָחָשׁ וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ לְכַתְּחִלָּה. וְסַכִּין שֶׁפִּיהָ חָלָק וְאֵינָהּ חַדָּה הוֹאִיל וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוֹלִיךְ וְהֵבִיא בָּהּ כָּל הַיּוֹם עַד שֶׁשָּׁחְטָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יח סַכִּין חַדָּה שֶׁהַשְׁחָזָה וַהֲרֵי אֵינָהּ חֲלָקָה אֶלָּא מַגָּעָתָהּ כְּמַגָּע רֹאשׁ הַשִּׁבֹּלֶת שֶׁהוּא מִסְתַּבֵּךְ בְּאֶצְבַּע. הוֹאִיל וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ:

יט הַתּוֹלֵשׁ קֻנֶּה אוֹ שֵׁן אוֹ שֶׁקֶצֶץ צוּר אוֹ צִפָּרֶן וַהֲרֵי הֵן חַדִּין וְאֵין בָּהֶן פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהֶן. וְאִם נָעֲצָן בַּקַּרְקַע לֹא יִשְׁחֹט בָּהֶן כְּשֶׁהֵן נְעוּצִין. וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כ שָׁחַט בָּהֶן כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתָן לִקְדֹם שֶׁיַּעֲקֹר אוֹתָן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם פְּגָם:

כא לָקַח לְחִי בְּהֵמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁנַיִם חַדּוֹת וְשָׁחַט בָּהֶן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמַגָּל. אֲבָל בְּשֵׁן אַחַת הַקְּבוּעָה בַּלֶּחִי שׁוֹחֲטִ בָּהּ לְכַתְּחִלָּה וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא קְבוּעָה בּוֹ:

כב לִבֵּן הַסַּכִּין בָּאוּר וְשָׁחַט בָּהּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. סַכִּין שֶׁצִּדָּהּ אֶחָד מַגָּל וְצִדָּהּ הַשֵּׁנִי יָפֶה לֹא יִשְׁחֹט בְּצַד הַיָּפֶה לְכַתְּחִלָּה גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁחֹט בְּצַד הָאַחֵר. וְאִם שָׁחַט הוֹאִיל וּבְצַד הַיָּפֶה שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כג הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ שֶׁיִּבְדֹּק הַסַּכִּין בְּחַדָּהּ וּמִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. וְכֵיצַד בּוֹדְקָהּ. מוֹלִיכָהּ וּמְבִיאָהּ עַל בְּשַׂר אֶצְבָּעוֹ וּמוֹלִיכָהּ וּמְבִיאָהּ עַל צִפָּרְנוֹ מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹתֶיהָ שֶׁהֵן פִּיהָ וּשְׁנֵי צְדָדֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ פְּגָם כְּלָל וַאֲחַר כָּךְ יִשְׁחֹט בָּהּ:

כד וְצָרִיךְ לִבְדֹּק כֵּן אַחַר הַשְּׁחִיטָה שֶׁאִם מָצָא בָּהּ פְּגָם אַחַר הַשְּׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה שֶׁמָּא בָּעוֹר נִפְגְּמָה וּכְשֶׁשָּׁחַט הַסִּימָנִים בְּסַכִּין פְּגוּמָה שָׁחַט. לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמוֹת רַבּוֹת אוֹ עוֹפוֹת רַבִּים צָרִיךְ לִבְדֹּק בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת. שֶׁאִם לֹא בָּדַק וּבָדַק בָּאַחֲרוֹנָה וְנִמְצֵאת סַכִּין פְּגוּמָה הֲרֵי הַכֹּל סְפֵק נְבֵלוֹת וַאֲפִלּוּ הָרִאשׁוֹנָה:

כה בָּדַק הַסַּכִּין וְשָׁחַט בָּהּ וְלֹא בְּדָקָהּ אַחַר שְׁחִיטָה וְשָׁבַר בָּהּ עֶצֶם אוֹ עֵץ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְאַחַר כָּךְ בָּדַק וּמָצָאהּ פְּגוּמָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁחֲזָקַת הַסַּכִּין שֶׁנִּפְגְּמָה בַּדָּבָר הַקָּשֶׁה שֶׁשָּׁבַר בָּהּ. וְכֵן אִם פָּשַׁע וְלֹא בָּדַק הַסַּכִּין אוֹ שֶׁאָבְדָה הַסַּכִּין עַד שֶׁלֹּא יִבְדֹּק שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כו כָּל טַבָּח שֶׁלֹּא בָּדַק הַסַּכִּין שֶׁלּוֹ שֶׁשּׁוֹחֵט בָּהּ לִפְנֵי חָכָם וְשָׁחַט בָּהּ לְעַצְמוֹ בּוֹדְקִין אוֹתָהּ. אִם נִמְצֵאת יָפָה וּבְדוּקָה מְנַדִּין אוֹתוֹ לְפִי שֶׁיִּסְמֹךְ עַל עַצְמוֹ פַּעַם אַחֶרֶת וְתִהְיֶה פְּגוּמָה וְיִשְׁחֹט בָּהּ. וְאִם נִמְצֵאת פְּגוּמָה מַעֲבִירִין אוֹתוֹ וּמְנַדִּין אוֹתוֹ וּמַכְרִיזִין עַל כָּל בָּשָׂר שֶׁשָּׁחַט שֶׁהוּא טְרֵפָה:

כז כַּמָּה הוּא אֹרֶךְ הַסַּכִּין שֶׁשּׁוֹחֵט. כָּל שֶׁהוּא. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבָר דַּק שֶׁנּוֹקֵב וְאֵינוֹ שׁוֹחֵט כְּמוֹ רֹאשׁ הָאִזְמֵל הַקָּטָן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ:

כח וּמָתַי שׁוֹחֲטִין. בְּכָל זְמַן. בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה אֲבוּקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה מַה יַּעֲשֶׂה. וְאִם שָׁחַט בַּאֲפֵלָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כט הַשּׁוֹחֵט בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים אוֹ בְּשַׁבָּת בְּשׁוֹגֵג אַף עַל פִּי שֶׁאָלוּ הָיָה מְזִיד הָיָה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ אוֹ מִתְחַיֵּב מַלְקוּת עַל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

פרק ב

א בְּכָל מָקוֹם מֻתָּר לִשְׁחֹט חוּץ מִן הָעֲזָרָה. שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין בָּעֲזָרָה אֶלָּא קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ בִּלְבַד. אֲבָל הַחֻלִּין אָסוּר לִשְׁחֹטָן בָּעֲזָרָה בֵּין בְּהֵמָה בֵּין חַיָּה בֵּין עוֹף. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בִּבְשַׂר תַּאֲוָה (דברים יב כא) "כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה'" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ". הָא לְמַדְתָּ שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין בְּשַׂר תַּאֲוָה אֶלָּא חוּץ לַמָּקוֹם (דברים יב כא) "אֲשֶׁר בָּחַר ה'":

ב וְזֶה שֶׁנִּשְׁחַט חוּץ לַמָּקוֹם הוּא שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלוֹ בְּכָל הַשְּׁעָרִים. אֲבָל הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹתוֹ הַבָּשָׂר טָהוֹר וְאָסוּר בַּהֲנָיָה כְּבָשָׂר בְּחָלָב וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ וְאֶפְרוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ שָׁחַט לִרְפוּאָה אוֹ לַאֲכִילַת עַכּוּ"ם אוֹ לְהַאֲכִיל לִכְלָבִים. אֲבָל הַנּוֹחֵר בָּעֲזָרָה. וְהַמְעַקֵּר. וְעַכּוּ"ם שֶׁשָּׁחַט. וְהַשּׁוֹחֵט וְנִמְצָא טְרֵפָה. וְהַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף הַטְּמֵאִים בָּעֲזָרָה. הֲרֵי אֵלּוּ כֻּלָּן מֻתָּרִין בַּהֲנָיָה:

ג וְלֹא בְּהֵמָה וְחַיָּה בִּלְבַד אֶלָּא כָּל הַחֵלֶב אָסוּר לְהַכְנִיסָן לַעֲזָרָה. אֲפִלּוּ בְּשַׂר שְׁחוּטָה אוֹ פֶּרוֹת וּפַת. אִם עָבַר וְהִכְנִיסָן מַתָּרִין בַּאֲכִילָה כְּשֶׁהָיוּ. וּדְבָרִים אֵלּוּ כֵּלֶן דִּבְרֵי קַבָּלָה הֵן. וְכָל הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹ הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר חֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ד הָאוֹמֵר בְּהֵמָה זוֹ שְׁלָמִים וּוְלָדָהּ חֻלִּין. אִם נִשְׁחֲטָה בָּעֲזָרָה וְלָדָהּ מֵתָר בַּאֲכִילָה. לְפִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁחֹט אוֹתוֹ בְּרִחוּק מָקוֹם:

ה אֵין שׁוֹחֲטִין לְתוֹךְ יַמִּים וּנְהָרוֹת שֶׁמָּא יֹאמְרוּ עוֹבֵד מַיִם הוּא זֶה וְנִרְאֶה כְּמַקְרִיב לַמַּיִם. וְלֹא יִשְׁחֹט לִכְלִי מָלֵא מַיִם שֶׁמָּא יֹאמְרוּ לַצּוּרָה שֶׁתֵּרָאֶה בַּמַּיִם שָׁחַט. וְלֹא יִשְׁחֹט בְּתוֹךְ כֵּלִים וְלֹא לְתוֹךְ הַגֶּמָּא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ עוֹבְדֵי עַכּוּ״ם. וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ו שׁוֹחֲטִין לִכְלִי מַיִם עֲכוּרִין שֶׁאֵין הַצּוּרָה נִרְאִית בָּהֶן. וְכֵן שׁוֹחֵט חוּץ לְגֶמָּא וְהַדָּם שׁוֹתֵת וְיוֹרֵד לַגֶּמָּא. וּבַשּׁוּק לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן שֶׁמָּא יְחַקֶּה אֶת הַמַּיִנִים. וְאִם שָׁחַט לְגֶמָּא בַּשּׁוּק אָסוּר לֶאֱכֹל מִשְּׁחִיטָתוֹ עַד שֶׁיִּבְדְּקוּ אֲחֲרָיו שֶׁמָּא מִין הוּא. וּמֵתָר לִשְׁחֹט עַל דֹּפֶן הַסְּפִינָה וְהַדָּם שׁוֹתֵת עַל הַדֹּפֶן וְיוֹרֵד לַמַּיִם. וּמֵתָר לִשְׁחֹט עַל גַּבֵּי הַכֵּלִים:

ז כֵּיצַד שׁוֹחֲטִין. מוֹתֵחַ אֶת הַצַּוָּאר וּמוֹלִיךְ הַסַּכִּין וּמְבִיאָהּ עַד שֶׁשּׁוֹחֵט. בֵּין שֶׁהָיְתָה הַבְּהֵמָה רְבוּצָה בֵּין שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת וְאָחַז בְּעָרְפָּהּ וְהַסַּכִּין בְּיָדוֹ מִלְמַטָּה וְשָׁחַט הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

ח נָעַץ אֶת הַסַּכִּין בַּכֹּתֶל וְהֶעֱבִיר הַצַּוָּאר עָלָיו עַד שֶׁנִּשְׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה צַוָּאר הַבְּהֵמָה לְמַטָּה וְסַכִּין לְמַעְלָה. שֶׁאִם הָיָה צַוָּאר בְּהֵמָה לְמַעְלָה מִן הַסַּכִּין שֶׁמָּא תֵּרֵד הַבְּהֵמָה בְּכֹבֶד גּוּפָהּ וְתֵחָתֵךְ בְּלֹא הוֹלָכָה וַהֲבָאָה וְאֵין זוֹ שְׁחִיטָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. לְפִיכָךְ אִם הָיָה עוֹף בֵּין שֶׁהָיָה צַוָּארוֹ לְמַעְלָה מִן הַסַּכִּין הַנְּעוּצָה אוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ט הַשּׁוֹחֵט וְהוֹלִיךְ אֶת הַסַּכִּין וְלֹא הֶבִיאָהּ אוֹ הֶבִיאָהּ וְלֹא הוֹלִיכָהּ וְשָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. הוֹלִיךְ וְהֵבִיא עַד שֶׁחָתַךְ הָרֹאשׁ וְהִתִּיזוֹ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. הוֹלִיךְ וְלֹא הֵבִיא אוֹ הֵבִיא וְלֹא הוֹלִיךְ וְהִתִּיז אֶת הָרֹאשׁ בְּהוֹלָכָה בִּלְבַד אוֹ בַּהֲבָאָה בִּלְבַד. אִם יֵשׁ בַּסַּכִּין כְּמִלֹּא שְׁנֵי צַוָּארִים מִצַּוָּארֵי הַנִּשְׁחָט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שָׁחַט שְׁנֵי רָאשִׁים כְּאֶחָד שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

י שְׁנַיִם שֶׁאָחֲזוּ בְּסַכִּין אֲפִלּוּ אֶחָד מִצַּד זֶה וְשֵׁנִי מִצַּד אַחֵר כְּנֶגְדּוֹ וְשָׁחֲטוּ שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה. וְכֵן שְׁנַיִם שֶׁאָחֲזוּ שְׁנֵי סַכִּינִין וְשָׁחֲטוּ כְּאֶחָד בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת בַּצַּוָּאר שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה. וַאֲפִלּוּ שָׁחַט זֶה חֲצִי שֵׁשִׁי בִּלְבַד אוֹ רֻבּוֹ וְהַשֵּׁנִי שָׁחַט בְּמָקוֹם אַחֵר הַקָּנֶה אוֹ רֻבּוֹ הֲרֵי שְׁחִיטָה זוֹ כְּשֵׁרָה וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַשְּׁחִיטָה כֻּלָּהּ בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכֵן שְׁחִיטָה הָעֲשׂוּיָה כְּקֶלְמוֹס וּשְׁחִיטָה הָעֲשׂוּיָה כְּמַסְרֵק כְּשֵׁרָה:

יא אֵין שְׁחִיטַת הַחֻלִּין צְרִיכָה כַּוָּנָה אֶלָּא אֲפִלּוּ שָׁחַט כְּמִתְעַסֵּק אוֹ דֶּרֶךְ שְׂחוֹק אוֹ שֶׁזָּרַק סַכִּין לְנֶעֱצָה בַּכֹּתֶל וְשָׁחֲטָה בַּהֲלִיכָתָהּ הוֹאִיל וְהַשְּׁחִיטָה כָּרְאוּי בְּמְקוֹמָהּ וְשֶׁעוּרָהּ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

יב לְפִיכָךְ חֵרֵשׁ אוֹ שׁוֹטֶה אוֹ קָטָן אוֹ שִׁכּוֹר שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה דַּעְתּוֹ וּמִי שֶׁאָחֲזוּ רוּחַ רָעָה שֶׁשָּׁחֲטוּ וַאֲחֵרִים רוֹאִין אוֹתָם שֶׁהַשְּׁחִיטָה כְּתִקְנָהּ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. אֲבָל סַכִּין שֶׁנָּפְלָה וְשָׁחֲטָה אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁחֲטָה כְּדַרְכָּהּ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כא) ״וְזָבַחְתָּ״ עַד שֶׁיִּהְיֶה הַזּוֹבֵחַ אָדָם וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לִשְׁחִיטָה:

יג גִּלְגֵּל שֶׁל אֶבֶן אוֹ שֶׁל עֵץ שֶׁהָיְתָה הַסַּכִּין קְבוּעָה בּוֹ וְסִבֵּב אָדָם אֶת הַגִּלְגֵּל וְשָׁם צַוָּאר הָעוֹף אוֹ הַבְּהֵמָה כְּנֶגְדּוֹ עַד שֶׁנִּשְׁחַט בְּסִבִּיבַת הַגִּלְגֵּל הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הַמַּיִם הֵן הַמְסַבְּבִין אֶת הַגִּלְגֵּל וְשָׁם אֶת הַצַּוָּאר כְּנֶגְדּוֹ בְּשָׁעָה שֶׁסִּבֵּב וְנִשְׁחַט הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְאִם פָּטַר אָדָם אֶת הַמַּיִם עַד שֶׁסִּבְּבוּ אֶת הַגִּלְגֵּל וְשָׁחַט בְּסִבִּיבָתוֹ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה שֶׁהֲרֵי מִכֹּחַ אָדָם בָּא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסִבִּיבָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא מִכֹּחַ הָאָדָם אֲבָל מִסְּבִיבָה שְׁנִיָּה וּלְאַחֲרֶיהָ אֵינָהּ מִכֹּחַ הָאָדָם אֶלָּא מִכֹּחַ הַמַּיִם בְּהִלּוּכָן:

יד הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם הָרִים לְשֵׁם גְּבָעוֹת לְשֵׁם יַמִּים לְשֵׁם נְהָרוֹת לְשֵׁם מִדְבָּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן לְעָבְדָן אֶלָּא לִרְפוּאָה וְכֵיוֹצֵא בָּהּ מִדִּבְרֵי הַבַּאי שֶׁאוֹמְרִין הָעַכּוּ״ם הֲרֵי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. אֲבָל אִם שָׁחַט לְשֵׁם מַזַּל הַיָּם אוֹ מַזַּל הָהָר אוֹ לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. שֶׁלְּמִדִּין מַחֲשָׁבָה בַּחוּץ בְּחֻלִּין מִמַּחֲשֶׁבֶת הַקָּדָשִׁים בִּפְנִים. שֶׁמַּחֲשָׁבָה כָּזוֹ פּוֹסֶלֶת בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין:

טו הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּהֵמָה לִזְרֹק דָּמָהּ לְעַכּוּ״ם אוֹ לְהַקְטִיר חֶלְבָּהּ לְעַכּוּ״ם הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. שֶׁלְּמִדִּין מַחֲשָׁבָה בַּחוּץ בְּחֻלִּין מִמַּחֲשֶׁבֶת הַקָּדָשִׁים בִּפְנִים. שֶׁמַּחֲשָׁבָה כָּזוֹ פּוֹסֶלֶת בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין:

טז שְׁחָטָהּ וְאַחַר כָּךְ חָשַׁב לִזְרֹק דָּמָהּ לְעַכּוּ״ם אוֹ לְהַקְטִיר חֶלְבָּהּ לְעַכּוּ״ם הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה מִפְּנֵי. שֶׁמָּא סוֹפוֹ הוֹכִיחַ עַל תְּחִלָּתוֹ וּבְמַחֲשָׁבָה כָּזוֹ שָׁחַט:

יז הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם קָדָשִׁים שֶׁמִּתְנַדְּבִין וְנִדָּרִים כְּמוֹתָן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁזֶּה כְּשׁוֹחֵט קָדָשִׁים בַּחוּץ. שָׁחַט לְשֵׁם קָדָשִׁים שֶׁאֵינָן בָּאִין בְּנֶדֶר וּנְדָבָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יח כֵּיצַד. הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה לְשֵׁם פֶּסַח שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הוֹאִיל וְהַפֶּסַח מַפְרִישׁ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם שְׁיִרְצֶה הֲרֵי הוּא דּוֹמֶה לְדָבָר הַנִּדָּב וְהַנִּדָּב. שָׁחַט לְשֵׁם חַטָּאת לְשֵׁם אָשָׁם לְשֵׁם אָשָׁם תָּלוּי לְשֵׁם בְּכוֹר לְשֵׁם מַעֲשֵׂר לְשֵׁם תְּמוּרָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יט הָיָה מְחַיֵּב חַטָּאת וְשָׁחַט וְאָמַר לְחַטָּאתִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הָיָה לוֹ קָרְבָּן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְשָׁחַט וְאָמַר לְשֵׁם תְּמוּרַת זִבְחִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁהֲרֵי הֻמַּר בּוֹ:

כ הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁחֲטָה לְשֵׁם עוֹלַת יוֹלֶדֶת וְאָמְרָה זוֹ לְעוֹלָתִי שְׁחִיטָתָהּ כְּשֵׁרָה. שֶׁאֵין עוֹלַת יוֹלֶדֶת בָּאָה בְּנֶדֶר וּנְדָבָה וַהֲרֵי אֵינָהּ יוֹלֶדֶת שֶׁנִּתְחַיְּבָה בְּעוֹלָה. וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא הִפִּילָה. שֶׁכָּל הַמַּפֶּלֶת קוֹל יֵשׁ לָהּ. אֲבָל הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלַת נָזִיר שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁעִקַּר הַנְּזִירוּת נֶדֶר מִן הַנְּדָרִים:

כא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּסַכִּין וְשׁוֹחֲטִין. אֶחָד מִתְכַּוֵּן לְשֵׁם דָּבָר שֶׁהַשּׁוֹחֵט לוֹ שְׁחִיטָתוֹ אֲסוּרָה. וְהַשֵּׁנִי לֹא הָיְתָה לוֹ כַּוָּנָה כְּלָל וַאֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם דָּבָר הַמֻּתָּר לְהִתְכַּוֵּן לוֹ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְכֵן אִם שָׁחַט זֶה אַחַר זֶה וְהִתְכַּוֵּן הָאֶחָד מֵהֶן לְשֵׁם דָּבָר הַפָּסוּל פּוֹסֵל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָיָה לוֹ בָּהּ שֻׁתָּפוּת אֲבָל אִם אֵין לוֹ בָּהּ שֻׁתָּפוּת אֵינָהּ אֲסוּרָה. שֶׁאֵין אָדָם מִישְׂרָאֵל אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְצַעֲרוֹ:

כב יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁחַט לְעַכּוּ״ם אַף עַל פִּי שֶׁהָעַכּוּ״ם מִתְכַּוֵּן לְכָל מַה שֶּׁיִּרְצֶה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין אֶלָּא לְמַחְשֶׁבֶת הַזּוֹבֵחַ לֹא לְמַחְשֶׁבֶת בַּעַל הַבְּהֵמָה. לְפִיכָךְ עַכּוּ״ם שֶׁשָּׁחַט לְיִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ הָיָה קָטָן שְׁחִיטָתוֹ נִבְלָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

פרק ג

א חֲמִשָּׁה דְּבָרִים מַפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה. וְעִקַּר הִלְכוֹת שְׁחִיטָה לְהִזָּהֵר בְּכָל אַחַת מֵהֶן. וְאֵלּוּ הֵן. שְׁהִיָּה. דְּרָסָה. חֲלָדָה. הַגְרָמָה. וְעִקּוּר:

ב שְׁהִיָּה כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁהִתְחִיל לִשְׁחֹט וְהִגְבִּיהַּ יָדוֹ קֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר הַשְּׁחִיטָה וְשָׁהָה בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּאֹנֶס וְחָזַר הוּא אוֹ אַחֵר וְגָמַר אֶת הַשְּׁחִיטָה. אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ אֶת הַבְּהֵמָה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְאִם שָׁהָה פָּחוֹת מִכְּדֵי זֶה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ג הָיְתָה בְּהֵמָה דַּקָּה שְׁעוּר שְׁהִיָּתָהּ כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ בְּהֵמָה דַּקָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט. וְאִם הָיְתָה גַּסָּה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהֶנָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט. וּבְעוֹף כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ בְּהֵמָה דַּקָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט:

ד שָׁחַט מְעַט וְשָׁהָה מְעַט וְחָזַר וְשָׁחַט מְעַט וְשָׁהָה מְעַט עַד שֶׁגָּמַר הַשְּׁחִיטָה וְלֹא שָׁהָה בְּפַעַם אַחַת שְׁעוּר הַשְּׁהִיָּה אֲבָל כְּשֶׁמַּחְשֵׁב כָּל זְמַן הַשְּׁהִיּוֹת יִצְטָרֵף מִכֻּלָּן שְׁעוּר שְׁהִיָּה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה. וְכֵן אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהֶנָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וּכְדֵי שֶׁיִּשְׁחֹט כְּמוֹ מְעוּט הַסְּתָמְנִין בִּלְבַד לֹא כְּדֵי שֶׁיִּשְׁחֹט שְׁחִיטָה גְּמוּרָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

ה שָׁחַט רֹב אֶחָד בְּעוֹף אוֹ רֹב שְׁנַיִם בִּבְהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁהָה חֲצִי הַיּוֹם וְחָזַר וְגָמַר חֲתִיכַת הַסְּתָמְנִין הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁחַט בָּהּ כַּשְּׁעוּר הֲרֵי זֶה כְּמְחַתֵּךְ בְּשַׂר הַשְּׁחוּטָה:

ו שָׁחַט בַּקָּנֶה לְבַדּוֹ חֶצְיוֹ אוֹ מְעוּטוֹ וְשָׁהָה זְמַן מְרֻבֶּה הֲרֵי זֶה חוֹזֵר וְגוֹמֵר הַשְּׁחִיטָה וְאֵין בְּכָךְ כְּלוּם. אֲבָל אִם שָׁחַט רֹב הַקָּנֶה אוֹ שֶׁנִּקֵּב בּוּשְׁט כָּל שֶׁהוּא וְשָׁהָה כַּשְּׁעוּר בֵּין שֶׁחָזַר וְגָמַר הַשְּׁחִיטָה שֶׁהִתְחִיל בֵּין שֶׁשָּׁחַט שְׁחִיטָה גְּמוּרָה בְּמָקוֹם אַחֵר הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. מִפְּנֵי שֶׁהַבְּהֵמָה אוֹ הָעוֹף שֶׁנִּפְסַק רֹב הַקָּנֶה שֶׁלָּהּ אוֹ שֶׁנִּקֵּב בִּמַּשֶּׁהוּ נִבְלָה וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

ז הִנִּיחַ נִתְבָּאֵר לְךָ שֶׁאֵין שְׁהִיָּה בַּקָּנֶה בָּעוֹף כְּלָל. שֶׁאִם שָׁחַט רֹב הַקָּנֶה וְשָׁהָה כְּבָר נִגְמְרָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁחָזַר וְגָמַר מְחַתֵּךְ בָּשָׂר הוּא. וְאִם שָׁחַט בְּמְעוּט הַקָּנֶה וְשָׁהָה הֲרֵי זֶה חוֹזֵר וְשׁוֹחֵט כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה שֶׁאֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת מִשּׁוּם נְבֵלָה עַד שֶׁיִּפָּסֵק רֹב הַקָּנֶה:

ח שָׁחַט הָעוֹף וְשָׁהָה בּוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם נִקַּב הַוֶּשֶׁט אוֹ לֹא נִקַּב חוֹזֵר וְשׁוֹחֵט הַקָּנֶה לְבַדּוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר וּמַנִּיחוֹ עַד שֶׁיָּמוּת וּבוֹדֵק הַוֶּשֶׁט מִבִּפְנִים. אִם לֹא נִמְצְאוּ בּוֹ טִפַּת דָּם בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא נִקַּב וּכְשֵׁרָה:

ט חֲלָדָה כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁהִכְנִיס הַסַּכִּין בֵּין סִימָן לְסִימָן. בֵּין שֶׁפָּסַק הַסִּימָן הָעֶלְיוֹן לְמַעְלָה בֵּין שֶׁשָּׁחַט הַתַּחְתּוֹן לְמַטָּה שֶׁהוּא דֶּרֶךְ שְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

י הִכְנִיס אֶת הַסַּכִּין תַּחַת הָעוֹר וְשָׁחַט שְׁנֵי הַסִּימָנִים כְּדַרְכָּן. אוֹ שֶׁהֶחְלִיד אֶת הַסַּכִּין תַּחַת צֶמֶר מִסָּבָךְ. אוֹ שֶׁפָּרַס מַטְלִית עַל הַסַּכִּין וְעַל הַצַּוָּאר וְשָׁחַט תַּחַת הַמַּטְלִית הוֹאִיל וְאֵין הַסַּכִּין גְּלוּיָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה. וְכֵן אִם שָׁחַט מְעוּט הַסִּימָנִים בְּהַחְלָדָה וְגָמַר הַשְּׁחִיטָה שֶׁלֹּא בְּהַחְלָדָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

יא דְּרָסָה כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁהִכָּה בְּסַכִּין עַל הַצַּוָּאר כְּדַרְכָּן שֶׁמַּכִּין בְּסַיִף וְחָתַךְ הַסִּימָנִין בְּבַת אַחַת בְּלֹא הוֹלָכָה וְלֹא הוֹבָאָה. אוֹ שֶׁהִנִּיחַ הַסַּכִּין עַל הַצַּוָּאר וְדָחַק וְחָתַךְ לְמַטָּה כְּחוֹתֵךְ צְנוֹן אוֹ קִישׁוּת עַד שֶׁחָתַךְ הַסִּימָנִין הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

יב הַגְּרָמָה כֵּיצַד. זֶה הַשּׁוֹחֵט בַּקָּנֶה לְמַעְלָה בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה. וּכְמוֹ שְׁנֵי חִתִּים יֵשׁ בְּסוֹף הַקָּנֶה לְמַעְלָה בְּטַבַּעַת גְּדוֹלָה. שָׁחַט בְּתוֹךְ הַחִתִּים אִם שִׁיֵּר מֵהֶן כָּל שֶׁהוּא לְמַעְלָה חֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁחֲרֵי שָׁחַט מִשָּׁפוֹי כּוֹבַע וּלְמַטָּה. וְהוּא מִן הַמָּקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה. וְאִם לֹא שִׁיֵּר מֵהֶן כְּלוּם אֶלָּא שָׁחַט לְמַעְלָה מֵהֶן חֲרֵי זוֹ מַגְרֶמֶת וּפְסוּלָה:

יג שָׁחַט רֹב הָאֶחָד אוֹ רֹב הַשְּׁנַיִם וְהִשְׁלִים הַשְּׁחִיטָה בִּדְרָסָה אוֹ בְּהַגְרָמָה חֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה שֶׁחֲרֵי נִשְׁחַט הַשִּׁעוּר כָּרָאוּי. הִגְרִים בַּתְּחִלָּה שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁנֵי שְׁלִישִׁים חֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שָׁחַט שְׁלִישׁ וְהִגְרִים שְׁלִישׁ וְחָזַר וְשָׁחַט שְׁלִישׁ הָאַחֲרוֹן כְּשֵׁרָה. הִגְרִים שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁלִישׁ וְחָזַר וְהִגְרִים שְׁלִישׁ הָאַחֲרוֹן חֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְאִם דָּרַס אוֹ הֶחְלִיד בֵּין בַּשְּׁלִישׁ הָרִאשׁוֹן בֵּין בַּשְּׁלִישׁ הָאֶמְצָעִי חֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

יד עִקּוּר כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנַּעֲקְרָה הַגַּרְגֶּרֶת וְהִיא הַקָּנֶה אוֹ הַוֵּשֶׁט וְנִשְׁמַט אֶחָד מֵהֶן אוֹ שְׁנֵיהֶן קֹדֶם גְּמַר שְׁחִיטָה. אֲבָל אִם שָׁחַט אֶחָד בָּעוֹף אוֹ רֻבּוֹ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁמַט הַסִּימָן הַשֵּׁנִי שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

טו נִשְׁמַט אֶחָד מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שָׁחַט אֶחָד מֵהֶן וְנִמְצָא הַשֵּׁנִי שָׁמוּט וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִשְׁמַט אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה חֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

טז נִמְצָא הַסִּימָן הַשָּׁחוּט שָׁמוּט חֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁוַּדַּאי אַחַר שְׁחִיטָה נֶעֱקַר. שְׁאִלּוּ נֶעֱקַר קֹדֶם שְׁחִיטָה הָיָה מִתְדַּלְדֵּל וְלֹא נִשְׁחָט:

יז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹּא תָּפַס הַסִּימָנִין בְּיָדוֹ כְּשֶׁשָּׁחַט. אֲבָל אִם תָּפַס וְשָׁחַט אֶפְשָׁר שֶׁתִּשָּׁחֵט אַחַר הָעִקּוּר וּלְפִיכָךְ אִם נִמְצֵאת שְׁמוּטָה וּשְׁחוּטָה חֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

יח כָּל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ בִּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וְאִם אָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה שֶׁאֵין מוֹצִיא מִידֵי נְבֵלָה אֶלָּא שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכָל סָפֵק בִּשְׁחִיטָה חֲרֵי הוּא סְפֵק נְבֵלָה וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

יט בְּהֵמָה שֶׁנִּטַּל יֶרֶךְ שֶׁלָּהּ וַחֲלָלָה עִמָּהּ עַד שֶׁתֵּרָאֶה חֲסֵרָה כְּשֶׁתִּרְבֵּץ חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה כְּמוֹ שֶׁנִּחְתַּךְ חֲצְיָהּ וְנֶחְלְקָה לִשְׁנֵי גּוּפוֹת וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. וְכֵן אִם נִשְׁבְּרָה מִפְרֶקֶת וְרֹב בָּשָׂר עִמָּהּ אוֹ שֶׁנִּקְרְעָה מִגַּבָּהּ כְּדֶרֶג אוֹ שֶׁנִּפְסַק רֹב הַקָּנֶה אוֹ שֶׁנִּקַּב הַוֵּשֶׁט בְּכָל שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה מֵחַיִּים וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. וְאֶחָד הַבְּהֵמָה וְאֶחָד הָעוֹף בְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

כ שְׁנֵי עוֹרוֹת יֵשׁ לוֹ לַוֵּשֶׁט. הַחִיצוֹן אָדֹם וְהַפְּנִימִי לָבָן. נִקַּב הָאֶחָד מֵהֶן בִּלְבַד כְּשֵׁרָה. נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן בְּכָל שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וּבֵין שֶׁנִּשְׁחֲטָה בִּמְקוֹם הַנֶּקֶב בֵּין שֶׁנִּשְׁחֲטָה בְּמָקוֹם אַחֵר אֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶם זֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה נְבֵלָה:

כא נִקַּב הַוֵּשֶׁט וְעָלָה בּוֹ קְרוּם וּסְתָמוֹ אֵין הַקְּרוּם כְּלוּם וַחֲרֵי הוּא נָקוּב כְּשֶׁהָיָה. נִמְצָא קוֹץ עוֹמֵד בַּוֵּשֶׁט חֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה שֶׁמָּא נִקַּב הַוֵּשֶׁט וְעָלָה קְרוּם בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב וְאֵינוֹ נִרְאֶה. אֲבָל אִם נִמְצָא הַקּוֹץ לְאַרְכּוֹ בַּוֵּשֶׁט אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁרֹב הַבְּהֵמוֹת הַמִּדְבָּרִיּוֹת אוֹכְלוֹת הַקּוֹצִים תָּמִיד:

כב וֵשֶׁט אֵין לוֹ בְּדִיקָה מִבַּחוּץ אֶלָּא מִבִּפְנִים. כֵּיצַד. הוֹפְכוֹ וּבוֹדֵק. אִם נִמְצָא עָלָיו טִפַּת דָּם בְּיָדוּעַ שֶׁהָיָה נָקוּב:

כג גַּרְגֶּרֶת שֶׁנִּפְסַק רֹב חֲלָלָה בַּמָּקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וְכֵן אִם נִקְּבָה כְּאִיסָר. נִקְּבָה נְקָבִים קְטַנִּים אִם נְקָבִים שֶׁאֵין בָּהֶן חֶסְרוֹן הֵם מִצְטָרְפִין לְרֻבָּהּ וְאִם נְקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם חֶסְרוֹן מִצְטָרְפִין לִכְאִיסָר. וְכֵן אִם נִטְלָה מִמֶּנָּה רְצוּעָה מִצְטָרֶפֶת לִכְאִיסָר. וּבְעוֹף כָּל שֶׁאִלּוּ מְקַפֵּל הָרְצוּעָה אוֹ הַנְּקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן וּמַנִּיחָן עַל פִּי הַקָּנֶה אִם חוֹפֶה אֶת רֻבּוֹ נְבֵלָה וְאִם לָאו כְּשֵׁרָה:

כד נִקְּבָה הַגַּרְגֶּרֶת נֶקֶב מִפֶּלֶשׂ מִשְּׁנֵי צְדָדֶיהָ כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס אִיסָר לְרָחְבּוֹ נְבֵלָה. נִסְדְּקָה לְאָרְכָּהּ אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר מִן הַמָּקוֹם הָרָאוּי בָּהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא מַשֶּׁהוּ לְמַעְלָה וּמַשֶּׁהוּ לְמַטָּה כְּשֵׁרָה:

כה גַּרְגֶּרֶת שֶׁנִּקְּבָה וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקְּבָה אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה נִקְּבָה. נוֹקְבִין אוֹתָהּ עַתָּה בְּמָקוֹם אַחֵר וּמְדַמִּין הַנֶּקֶב לְנֶקֶב אִם נִדְמֶה לוֹ מֻתֶּרֶת. וְאֵין מְדַמִּין אֶלָּא מֵחֲלָיָא גְּדוֹלָה לְחֲלָיָא גְּדוֹלָה אוֹ מִקְּטַנָּה לִקְטַנָּה. אֲבָל לֹא מִקְּטַנָּה לִגְדוֹלָה שֶׁכָּל הַקָּנֶה חֲלָיוֹת חֲלָיוֹת הוּא וּבֵין כָּל חֲלָיָא וְחֲלָיָא חֲלָיָא אַחַת קְטַנָּה מִשְׁתַּיְּרָה וְרַכָּה:

פרק ד

א יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ חָמְשָׁה דְּבָרִים שֶׁמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מֵהִלְכוֹת שְׁחִיטָה שֶׁבְּאַרְנוּ וְשָׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ אָסוּר לֶאֱכֹל מִשְּׁחִיטָתוֹ. לֹא הוּא וְלֹא אֲחֵרִים. וַהֲרֵי זוֹ קְרוֹבָה לִסְפֵק נְבֵלָה וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה כְּזַיִת מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ב וַאֲפִלּוּ שָׁחַט בְּפָנֵינוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ פְּעָמִים שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה וַהֲרֵי שְׁחִיטָה זוֹ שֶׁשָּׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שְׁחִיטָה נְכוֹנָה וּגְמוּרָה אָסוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה. הוֹאִיל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּבָרִים הַמַּפְסִידִים אֶפְשָׁר שֶׁיַּפְסִיד הַשְּׁחִיטָה וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּגוֹן שֶׁיִּשְׁהֶה אוֹ יִדְרֹס אוֹ יִשְׁחֹט בְּסַכִּין פְּגוּמָה וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ בְּלֹא כַּוָּנָתוֹ:

ג יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה וַהֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחֹט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ לְכַתְּחִלָּה עַד שֶׁיִּשְׁחֹט בְּפָנֵי חָכָם פְּעָמִים רַבּוֹת עַד שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל וָזָרִיז. וְאִם שָׁחַט תְּחִלָּה בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ד הַיּוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה וְשָׁחַט בְּפָנֵי חָכָם עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רָגִיל הוּא הַנִּקְרָא מֻמְחֶה. וְכָל הַמֻּמְחִין שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה בֵּינָן לְבֵין עַצְמָן. וַאֲפִלּוּ נָשִׁים וַעֲבָדִים אִם הָיוּ מֻמְחִין הֲרֵי אֵלּוּ שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה:

ה חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְשִׁכּוֹר שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה דַּעְתּוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁחִיטָתָן פְּסוּלָה מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת שָׁמָּא יְקַלְקְלוּ. לְפִיכָךְ אִם שָׁחֲטוּ בְּפְנֵי הַיּוֹדֵעַ וְרָאָה אוֹתָן שֶׁשָּׁחֲטוּ כַּהֲגֶן שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה:

ו מִי שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ אֶצְלֵנוּ שֶׁשָּׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ. אִם נִמְצָא יוֹדֵעַ עִקְּרֵי הִלְכוֹת שְׁחִיטָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ז הֲרֵי שֶׁרָאִינוּ יִשְׂרָאֵלִי מֻרְחוֹק שֶׁשָּׁחַט וְהָלַךְ לוֹ וְלֹא יָדַעְנוּ אִם יוֹדֵעַ אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְכֵן הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּשְׁחֹט לִי וּמָצָא הַבְּהֵמָה שְׁחוּטָה וְאֵין יָדוּעַ אִם שְׁלוּחוֹ שְׁחָטָהּ אוֹ אַחֵר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁרֹב הַמְּצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה מֻמְחִין הֵן:

ח אָבַד לוֹ גְּדִי אוֹ תַּרְנְגוֹל וּמָצָאוֹ שָׁחוּט בַּבַּיִת מֻתָּר. שֶׁרֹב הַמְּצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה מֻמְחִים הֵן. מְצָאוֹ בַּשּׁוּק אָסוּר שָׁמָּא נִתְנַבֵּל וּלְפִיכָךְ הֻשְׁלַךְ. וְכֵן אִם מְצָאוֹ בָּאַשְׁפָּה שֶׁבַּבַּיִת אָסוּר:

ט מֻמְחֶה שֶׁנִּשְׁתַּתֵּק וַהֲרֵי הוּא מֵבִין וְשׁוֹמֵעַ וְדַעְתּוֹ נְכוֹנָה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה. וְכֵן מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט:

י הַסּוּמָא לֹא יִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא אִם כֵּן אֲחֵרִים רוֹאִים אוֹתוֹ וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יא עַכּוּ״ם שֶׁשָּׁחַט אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁחַט בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּסַכִּין יָפָה קָטָן שְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה וְלוֹקֶה עַל אֲכִילָתָהּ מִן הַתּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד טו) ״וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ״. מֵאַחַר שֶׁהַזְּהִיר שֶׁמָּא יֹאכַל מִזִּבְחוֹ אַתָּה לָמֵד שֶׁזִּבְחוֹ אָסוּר וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה:

יב וְגָדֵר גָּדוֹל גָּדְרוּ בַּדָּבָר שֶׁאֲפִלּוּ עַכּוּ״ם שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה שְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה:

יג הִתְחִיל הָעַכּוּ״ם לִשְׁחֹט מִעוּט סִימָנִין וְגָמַר יִשְׂרָאֵל אוֹ הִתְחִיל יִשְׂרָאֵל וְגָמַר הָעַכּוּ״ם פְּסוּלָה. יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָתוֹ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. אֲבָל אִם שָׁחַט הָעַכּוּ״ם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתוֹ נְבֵלָה כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט חֲצִי הַגַּרְגֶּרֶת בִּלְבַד וְגָמַר יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

יד יִשְׂרָאֵל מוּמָר לַעֲבֵרָה מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁהָיָה מֻמְחֶה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה. וְצָרִיךְ יִשְׂרָאֵל כָּשֵׁר לִבְדֹּק אֶת הַסַּכִּין וְאַחַר כָּךְ יִתְּנֶנָּה לְמוּמָר זֶה לִשְׁחֹט בָּהּ מִפְּנֵי שֶׁחִזְּקָתוֹ שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ לִבְדֹּק. וְאִם הָיָה מוּמָר לַעֲבוֹדָה זָרָה אוֹ מְחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא אוֹ אֶפִּיקוֹרוֹס וְהוּא הַכּוֹפֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה הֲרֵי הוּא כְּעַכּוּ״ם וּשְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה:

טו מִי שֶׁהוּא פָּסוּל לְעֵדוּת בַּעֲבֵרָה מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁל תּוֹרָה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ אִם הָיָה מֻמְחֶה. שֶׁאֵינוֹ מֵנִיחַ דָּבָר מֵתֹר וְאוֹכֵל דָּבָר אִסּוּר. שֶׁזּוֹ חֲזָקָה הִיא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַאֲפִלּוּ הָרְשָׁעִים מֵהֶן:

טז אֵלּוּ הַצְּדוּקִין וְהַבַּיְתוֹסִין וְתַלְמִידֵיהֶן וְכָל הַטּוֹעִים אַחֲרֵיהֶן שֶׁאֵינָן מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שְׁחִיטָתָן אָסוּרָה. וְאִם שָׁחֲטוּ בְּפָנֵינוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁאֵין אִסּוּר שְׁחִיטָתָן אֶלָּא שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ וְהֵם אֵינָן מַאֲמִינִין בְּתוֹרַת הַשְּׁחִיטָה לְפִיכָךְ אֵינָן נֶאֱמָנִין לוֹמַר לֹא קִלְקַלְנוּ:

יז כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר לֹא נִצְטַוּוּ בִּשְׁחִיטַת הַחֻלִּין אֶלָּא הָיוּ נוֹחָרִין אוֹ שׁוֹחֲטִין וְאוֹכְלִין כִּשְׁאָר הָאֻמּוֹת. וְנִצְטַוּוּ בַּמִּדְבָּר שֶׁכָּל הָרוֹצֶה לִשְׁחֹט לֹא יִשְׁחֹט אֶלָּא שְׁלָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז ג) ״אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר״ וְגוֹ׳ (ויקרא יז ד) ״וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד״ וְגוֹ׳ (ויקרא יז ה) ״לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ״ וְגוֹ׳ (ויקרא יז ה) ״וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַה׳״ וְגוֹ׳. אֲבָל הָרוֹצֶה לִנְחֹר וְלֶאֱכֹל בַּמִּדְבָּר הָיָה נוֹחֵר:

יח וּמִצְוָה זוֹ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת אֶלָּא בַּמִּדְבָּר בִּלְבַד בְּעֵת הֶחֵר הַנְּחִירָה. וְנִצְטַוּוּ שָׁם שֶׁכְּשֶׁיִּכָּנְסוּ לָאָרֶץ תֵּאָסֵר הַנְּחִירָה וְלֹא יֹאכְלוּ חֻלִּין אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה. וְיִשְׁחֲטוּ בְּכָל מָקוֹם לְעוֹלָם חוּץ לַעֲזָרָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כ) "כִּי יַרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבוּלְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ" וְגוֹ'. וְזוֹ הִיא הַמִּצְוָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת לִשְׁחֹט וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל:

פרק ה

א כְּבָר בֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת אִסּוּרֵי מַאֲכָלוֹת שֶׁהַטְּרֵפָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא הַנּוֹטָה לָמוּת. וְלֹא נֶאֱמַר (שמות כב ל) "טְרֵפָה" אֶלָּא שֶׁדִּבֵּר הַכָּתוּב בָּהּ כְּהוֹוָה כְּגוֹן שֶׁטְּרָפָהּ אֲרִי וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וּשְׁבָרָהּ וַעֲדַיִן לֹא מֵתָה:

ב וְיֵשׁ שָׁם חֲלָאִים אֲחֵרִים אִם יֶאֱרְעוּ לָהּ תֵּחָשֵׁב טְרֵפָה וְהֵן הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וּשְׁמוֹנָה מִינֵי טְרֵפוֹת נֶאֶמְרוּ לוֹ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי וְאֵלּוּ הֵן. דְּרוּסָה. נְקוּבָה. חֲסֵרָה. נְטוּלָה. פְּסוּקָה. קְרוּעָה. נְפוּלָה. וּשְׁבוּרָה:

ג אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלָּן הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הֵן. הוֹאִיל וְאֵין לְךָ בְּפֵרוּשׁ בַּתּוֹרָה אֶלָּא דְּרוּסָה הֶחְמִירוּ בָהּ. וְכָל סָפֵק שֶׁיִּסְתַּפֵּק בִּדְרוּסָה אָסוּר. וּשְׁאָר שִׁבְעָה מִינֵי טְרֵפוֹת יֵשׁ בָּהֶן סְפֵקִין מֻתָּרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

ד הַדְּרוּסָה הוּא שֶׁיִּטְרֹף הָאֲרִי וְכַיּוֹצֵא בּוֹ הַבְּהֵמָה וְיִדְרֹס עָלֶיהָ בְּיָדוֹ. אוֹ יִדְרֹס הַנֵּץ וְהַנָּשֶׁר וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן עַל הָעוֹף. וְאֵין דְּרִיסָה בִּבְהֵמָה גַּסָּה וּבְחַיָּה גַּסָּה אֶלָּא לַאֲרִי בִּלְבַד. וּבִבְהֵמָה דַּקָּה מִן הַזְּאֵב וּלְמַעְלָה. וּבִגְדָיִים וּטְלָאִים אֲפִלּוּ חָתוּל וְשׁוּעָל וּנְמִיָּה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן יֵשׁ לָהֶן דְּרִיסָה וְכָל שֶׁכֵּן בְּעוֹפוֹת:

ה וְהַנֵּץ יֵשׁ לוֹ דְּרִיסָה וַאֲפִלּוּ בְּעוֹף גָּדוֹל מִמֶּנּוּ. אֲבָל שְׁאָר עוֹפוֹת הַדּוֹרְסִים יֵשׁ לָהֶן דְּרִיסָה בְּעוֹף שֶׁכְּמוֹתָן. וְאֵין לָהֶן דְּרִיסָה בְּעוֹף שֶׁהוּא גָּדוֹל מֵהֶן:

ו וְיֵשׁ לְחֻלְדָּה דְּרִיסָה בְּעוֹפוֹת. וְכֶלֶב אֵין לוֹ דְּרִיסָה כָּל עִקָּר לֹא בְּעוֹף וְלֹא בִּבְהֵמָה וְחַיָּה. וְהַנֵּץ יֵשׁ לוֹ דְּרִיסָה בִּגְדָיִים וּטְלָאִים וְהוּא שֶׁיִּקֹּב בְּצִפָּרְנָיו לְבֵית הֶחָלָל:

ז אֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּיַד הַטּוֹרֵף אֲבָל בִּרְגְלָיו אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּצִפָּרֶן אֲבָל בְּשֵׁן אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ אֶלָּא אִם כֵּן נִקַּב עַד בֵּית הֶחָלָל בּוֹדְקִין שֶׁמָּא נִקַּב אֶחָד מִן הָאֲיבָרִים שֶׁנִּטְרְפָה בִּנְקִיבָתָן. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּכִנַּת הַטּוֹרֵף. אֲבָל אִם נָפַל הַדּוֹרֵס וְנִשְׁתַּקְּעוּ צִפָּרְנָיו בַּנִּטְרָף אֵין זוֹ דְּרִיסָה. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא מֵחַיִּים. אֲבָל אִם דָּרַס וְנֶהֱרַג וַעֲדַיִן יָדוֹ בַּדְּרוּסָה וְלֹא שָׁמַט צִפָּרְנָיו מִמֶּנָּה אֶלָּא אַחַר מוֹתוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ:

ח וְכֵיצַד דִּין הַדְּרוּסָה. כָּל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ שׁוֹחֲטִין אֶת הַנִּטְרָף וּבוֹדְקִין כָּל הֶחָלָל שֶׁלּוֹ מִכַּף הַיֶּרֶךְ עַד הַקָּרְקֹד. אִם נִמְצֵאת כֻּלָּהּ שְׁלֵמָה מִכָּל מִינֵי טְרֵפוֹת וְלֹא נִמְצָא בָּהּ רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִמְצָא בָּהּ רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה חֲרֵי זוֹ טְרֵפָה וַאֲסוּרָה מִן הַתּוֹרָה:

ט אֵי זֶה הוּא רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה. שֶׁיֵּאָדִים הַבָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם. וְאִם נִמֹּק הַבָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם עַד שֶׁנַּעֲשָׂה כְּבָשָׂר שֶׁהָרוֹפֵא גּוֹזְרוֹ מִן הַחֲבוּרָה רוֹאִין אוֹתוֹ הַבָּשָׂר כְּאִלּוּ חָסֵר וּטְרֵפָה:

י וְאִם דָּרַס בַּסִּימָנִין מִשֶּׁיֵּאָדִימוּ טְרֵפָה וּדְרִיסָתָן בְּמַשֶּׁהוּ כֵּינָן שֶׁהָאֲדִים בָּהֶן כָּל שֶׁהוּא מֻחֲמַת דְּרִיסָה טְרֵפָה:

יא סָפֵק דְּרוּסָה אֲסוּרָה עַד שֶׁתִּבָּדֵק כִּדְרוּסָה וַדַּאִית. כֵּיצַד. אֲרִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין שְׁוָרִים וְנִמְצָא צִפָּרֶן בְּגַבּוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא אֲרִי דָּרָסוֹ. וְאֵין אוֹמְרִים שֶׁמָּא בַּפֹּתֶל נִתְחַכְּךְ כִּדְרוּסָה וַדַּאִית. כֵּיצַד. אֲרִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין הָעוֹפוֹת וְהוּא שׁוֹתֵק וְהֵן מְקַרְקְרִין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא דָּרַס. אֲבָל אִם הָיָה הוּא נוֹהֵם וְהֵם מְקַרְקְרִין מִיָּרְאָתוֹ וּמִנְּהִימָתוֹ הֵן מְקַרְקְרִין. וְכֵן אִם קָטַע רֹאשׁ אֶחָד מֵהֶן הִנַּח נָח רָגְזוֹ. וְכֵן אִם שָׁתַק הוּא וְהֵם אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁאִלּוּ הִזִּיק הָיָה מְקַרְקֵר:

יב סָפֵק שֶׁנִּכְנַס לְכָאן טוֹרֵף אוֹ לֹא נִכְנַס. אוֹ שֶׁרָאִינוּ וְלֹא נוֹדַע אִם זֶה מִן הַטּוֹרְפִין אוֹ אֵינוֹ מִן הַטּוֹרְפִין אֵין חוֹשְׁשִׁין. וְכֵן עוֹף שֶׁנִּכְנַס לְבֵין הָעֵצִים אוֹ לְבֵין הַקָּנִים וְיָצָא וְרֹאשׁוֹ מְנַטֵּף דָּם אוֹ צַוָּארוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא נִטְרַף אֶלָּא אוֹמְרִים שֶׁמָּא בָּעֵצִים נִזַּק:

פרק ו

א נְקוּבָה כֵּיצַד. אַחַד עָשָׂר אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחֲלָלוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְאֵלּוּ הֵן. תַּרְבַּץ הַוֵּשֶׁט. וּקְרוּם שֶׁל מֹחַ הָרֹאשׁ. וְהַלֵּב עִם הַקֶּנֶה שֶׁלּוֹ. וְהַמָּרָה. וּקְנֵה הַכָּבֵד. וְהַקִּבָּה. וְהַכְּרֵס. וְהֶמְסֶס. וּבֵית הַכּוֹסוֹת. וְהַדַּקִּין. וְהָרֵאָה עִם הַקֶּנֶה שֶׁלָּהּ:

ב תַּרְבַּץ הַוֵּשֶׁט כְּבָר בֵּאַרְנוּ שְׁעוּרוֹ וְשֶׁהוּא הַמָּקוֹם מִן הַוֵּשֶׁט שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה לְמַעְלָה מִן הַוֵּשֶׁט. אִם נִקַּב לַחֲלָלוֹ בְּמַה שֶׁהוּא טְרֵפָה:

ג שְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ לַמֹּחַ שֶׁבְּרֹאשׁ. אִם נִקַּב הָעֶלְיוֹן הַסָּמוּךְ לָעֶצֶם בִּלְבַד חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִקַּב הַתַּחְתּוֹן הַסָּמוּךְ לַמֹּחַ טְרֵפָה. וּמִשֶּׁיַּתְחִיל הַמֹּחַ לְהִמָּשֵׁךְ לַשִּׁדְרָה וְהוּא מְחוּץ לַפּוֹלִין שֶׁהֵן תְּחִלַּת הָעֹרֶף יִהְיֶה לִקְרוּמוֹ דִּין אַחֵר. וְאִם נִקַּב חוּץ לַפּוֹלִין מַתָּר׃

ד הַמֹּחַ עַצְמוֹ שֶׁנִּקַּב אוֹ נִתְמַעֵךְ וְהַקְּרוּם קַיָּם כְּשֵׁרָה. וְאִם נִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם אוֹ נָמַס כַּדּוֹנַג טְרֵפָה׃

ה הַלֵּב שֶׁנִּקַּב לְבֵית חֲלָלוֹ. בֵּין לְחָלָל גָּדוֹל שֶׁבִּשְׂמאל בֵּין לְחָלָל קָטָן שֶׁבִּימִין טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִקַּב בְּשֹׂר הַלֵּב וְלֹא הִגִּיעַ לַחֲלָלוֹ מֻתָּר. וּקְנֵה הַלֵּב וְהוּא הַמְּזָרָק הַגָּדוֹל שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לָרְאָה חֲרֵי הוּא כַּלֵּב וְאִם נִקַּב לַחֲלָלוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה׃

ו מָרָה שֶׁנִּקְּבָה וְכָבֵד סוֹתְמָהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם לֹא נִסְתַּם הַנֶּקֶב אַף עַל פִּי שֶׁהוּא סָמוּךְ לַכָּבֵד טְרֵפָה׃

ז נִזְיָה שֶׁנִּמְצֵאת בַּמָּרָה אִם הָיְתָה כְּמוֹ גַּרְעִינָהּ שֶׁל תְּמָרָה שֶׁאֵין רֹאשָׁהּ חַד מֻתֶּרֶת. וְאִם רֹאשָׁהּ חַד כְּגַרְעִינַת הַזַּיִת אֲסוּרָה. שֶׁחֲרֵי נִקְּבָה אוֹתָהּ כְּשֶׁנִּקְּבָה. וְזֶה שֶׁלֹּא יֵרָאֶה הַנֶּקֶב מִפְּנֵי שֶׁהֶגְלֵד פִּי הַמַּכָּה׃

ח קְנֵי הַכָּבֵד וְהֵן הַמְּזָרְקִין שֶׁבּוֹ שֶׁבָּהֶן הַדָּם מִתְבַּשֵּׁל. אִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. לְפִיכָךְ מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בְּחִתּוּךְ הַכָּבֵד אִם הָיְתָה מַחַט גְּדוֹלָה וְהָיָה הַקָּצֶה הַחַד שֶׁלָּהּ לְפָנִים בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקְּבָה כְּשֶׁנִּכְנְסָה. וְאִם הָיָה רֹאשׁ הֶעָגֹל לְפָנִים אוֹמְרִין דֶּרֶךְ סְמִפּוֹנוֹת הָלְכָה וּמֻתֶּרֶת׃

ט הָיְתָה מַחַט קְטַנָּה חֲרֵי זוֹ טְרֵפָה מִפְּנֵי שֶׁשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ חַדִּין וַדַּאי נִקְּבָה. וְאִם נִמְצֵאת בַּסְּמִפּוֹן הַגָּדוֹל שֶׁבַּכָּבֵד וְהוּא הַקָּנֶה הָרָחָב שֶׁבָּאֶמְצַע שֶׁבּוֹ נִכְנַס הַמַּאֲכָל לַכָּבֵד חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וּבְשֹׂר כָּבֵד שֶׁהִתְלִיעַ מֻתֶּרֶת׃

י קֻבָּה שֶׁנִּקְּבָה וְחֵלֶב טָהוֹר סוֹתֵם אֶת הַנֶּקֶב מֻתֶּרֶת. וְכֵן כָּל נֶקֶב שֶׁהַבָּשָׂר אוֹ הַחֵלֶב הַמַּתָּר בַּאֲכִילָה סוֹתֵם אוֹתוֹ חֲרֵי זֶה מֻתָּר. חוּץ מֵחֵלֶב הַלֵּב וְהַקְּרוּם שֶׁעַל הַלֵּב כֻּלּוֹ. וְהַמְּחִצָּה שֶׁבְּאֶמְצַע הַבֶּטֶן הַמַּבְדֶּלֶת בֵּין אֵיבְרֵי הַמַּאֲכָל וְאֵיבְרֵי הַנְּשִׁימָה. וְהִיא שֶׁקּוֹרְעִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ תֵּרָאֶה הֶרְאֶה. וְהִיא הַנִּקְרֵאת טַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד. וְהַמָּקוֹם הַלָּבָן שֶׁבְּאֶמְצָעָהּ. וְחֵלֶב הַמְּעֵי הָאַחֲרוֹן שֶׁבְּאֵיבָרִים אֵלּוּ. אֵין מְגִנִּין לְפִי שֶׁהֵן קָשִׁין. וְנֶקֶב שֶׁנִּסְתַּם בְּאֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ כְּסָתוּם. וְחֵלֶב חַיָּה שֶׁכְּנֶגְדּוֹ בִּבְהֵמָה אָסוּר אֵינוֹ סוֹתֵם אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֻתָּר בַּאֲכִילָה׃

יא כֶּרֶס שֶׁנִּקַּב טְרֵפָה. וְאֵין לוֹ דָּבָר שֶׁיִּסְתֹּם אוֹתוֹ. שֶׁחֲרֵי הַחֵלֶב שֶׁעָלָיו אָסוּר. וְכֵן הֶמְסֹס וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁנִּקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחוּץ טְרֵפָה. וְאִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לְתוֹךְ חֲלַל חֲבֵרוֹ מֻתֶּרֶת׃

יב מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בְּעָבֵי בֵּית הַכּוֹסוֹת מִצַּד אֶחָד כְּשֵׁרָה. וְאִם נִקְּבָה נֶקֶב מְפֻלָּשׁ לְתוֹךְ חֲלַל בֵּית הַכּוֹסוֹת וְנִמְצֵאת טִפַּת דָּם בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב טְרֵפָה שֶׁוַּדַּאי קִדֵּם שְׁחִיטָה נֶקֶב. אֲבָל אִם אֵין דָּם בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב חֲרֵי זֶה מֻתָּר שֶׁוַּדַּאי אַחַר שְׁחִיטָה דָּחֲקָה הַמַּחַט וְנִקְּבָה׃

יג בְּהֵמָה שֶׁהִלְעִיטָהּ דָּבָר שֶׁנּוֹקֵב בְּנֵי מֵעֶיהָ כְּגוֹן קֹרֶט שֶׁל חִלְתִּית וְכֵיוֹצֵא בּוֹ טְרֵפָה שֶׁוַּדַּאי נוֹקֵב. וְאִם הָיָה סָפֵק נוֹקֵב סָפֵק אֵינוֹ נוֹקֵב תִּבָּדֵק. כָּל אֶחָד מִן בְּנֵי הַמֵּעַיִם שֶׁפְּסֹלֶת הַמַּאֲכָל סוֹבֶבֶת בָּהֶן וְהֵן הַנִּקְרָאִים דַּקִּין שֶׁנִּקַּב טְרֵפָה. וְיֵשׁ מֵהֶן מְלֻפָּפִין וּמְקֻפִּין זוֹ לְפָנִים מִזּוֹ בְּעִגּוּל כְּמוֹ נָחָשׁ שֶׁנִּכְרָךְ וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִים הַדְּרָא דְּכַנְתָּה. אִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחֲבֵרוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁחֲרֵי חֲבֵרוֹ מַגֵּן עָלָיו׃

יד וּמֵעַיִם שֶׁנִּקְּבוּ וְלֵחָה סוֹתַמְתָּן טְרֵפָה שֶׁאֵין זוֹ סְתִימָה עוֹמֶדֶת. בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁבָּא זְאֵב אוֹ כֶּלֶב וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וּנְטָלָן וַחֲרֵי הֵן נְקוּבִין אַחַר שֶׁהִנִּיחָן תּוֹלִין בּוֹ וּמֻתֶּרֶת וְאֵין אוֹמְרִין שֶׁמָּא בְּמָקוֹם נֶקֶב נִקַּב. נִמְצְאוּ נְקוּבִין וְלֹא נוֹדַע אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקְּבוּ אִם אַחַר שְׁחִיטָה נוֹקְבִין בָּהֶן נֶקֶב אַחַר וּמְדַמִּין לוֹ. אִם הָיָה הַנֶּקֶב הָרִאשׁוֹן כְּמוֹתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הָיָה בֵּינֵיהֶן שִׁנּוּי קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקַּב וּטְרֵפָה. וְאִם מִשְׁמֻשׁוּ הַיַּדִּים בְּנֶקֶב הַסָּפֵק כָּךְ צָרִיךְ לְמַשְׁמֵשׁ בַּנֶּקֶב שֶׁמְּדַמִּין לוֹ וְאַחַר כָּךְ עוֹרְכִין זֶה לָזֶה׃

טו בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁיָּצְאוּ לַחוּץ וְלֹא נִקְּבוּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִתְהַפְּכוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְּבוּ טְרֵפָה. שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיַּחְזְרוּ כְּמוֹת שֶׁהָיוּ אַחַר שֶׁנֶּהֶפְכוּ וְאֵינָהּ חַיָּה׃

טז הַמְּעֵי הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא שָׁוֶה וְאֵין בּוֹ עִקּוּם וְהוּא שֶׁהָרְעֵי יוֹצֵא בּוֹ מִן הָעֲרָוָה וְהוּא דָּבוּק בֵּין עִקְּרֵי הַיְרֵכַיִם הוּא הַנִּקְרָא חַלְחֹלֶת. אִם נִקַּב בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה כִּשְׁאָר הַמְּעַיִם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁנִּקַּב לַחֲלַל הַבֶּטֶן. אֲבָל אִם נִקַּב בַּמָּקוֹם הַדָּבוּק בַּיְרֵכַיִם מֻתֶּרֶת. וַאֲפִלּוּ נָטַל מִמֶּנּוּ מְקוֹם הַדָּבֵק כֻּלּוֹ מֻתֶּרֶת. וְהוּא שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר מֵאָרְכּוֹ בַּשּׁוֹר כְּמוֹ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת׃

יז הָעוֹף אֵין לוֹ כֶּרֶס וְלֹא הֶמְסֹס וְלֹא בֵּית הַכּוֹסוֹת. אֲבָל יֵשׁ לוֹ כְּנֶגְדָּן זֶפֶק וְקֻרְקְבָן. וְכָל הַטְּרֵפוֹת שָׁווֹת הֵן בִּבְהֵמָה חַיָּה וָעוֹף. וְזֶפֶק שֶׁנִּקַּב גַּגּוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְאִי זֶהוּ גַּגּוֹ שֶׁל זֶפֶק זֶה שֶׁיִּמָּתַח עִם הַרֹּאשׁ כְּשֶׁאַרְיךְ הָעוֹף צַוָּארוֹ. אֲבָל שְׁאָר הַזֶּפֶק שֶׁנִּקַּב מֻתָּר׃

יח שְׁנֵי כִּיסִין יֵשׁ בַּקֻּרְקְבָן. הַחִיצוֹן אָדֹם כְּמוֹ בָּשָׂר. וְהַפְּנִימִי לָבָן כְּמוֹ עוֹר. נִקַּב זֶה בִּלְא זֶה מֻתֶּרֶת עַד שֶׁיִּנָּקְבוּ שְׁנֵיהֶן בְּמַשֶּׁהוּ. וְאִם נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן זֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה מֻתָּר׃

יט הַטְּחוֹל אֵינוֹ מִן הָאֵיבָרִין שֶׁנִּקְּבָתָן בְּמַשֶּׁהוּ וּלְפִיכָךְ לֹא מָנוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים בִּכְלָלָן אֶלָּא יֵשׁ לַנֶּקֶב שֶׁלּוֹ שִׁעוּר שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בְּכֻלּוֹ. כֵּיצַד. הַטְּחוֹל רֹאשׁוֹ הָאֶחָד עָבֶה וְהַשֵּׁנִי דַּק כִּבְרִית הַלָּשׁוֹן. אִם נִקַּב בָּרֹאשׁ הֶעָבֶה נֶקֶב מִפֶּלֶשׂ טְרֵפָה. וְאִם נִקַּב נֶקֶב שֶׁאֵינוֹ מִפֶּלֶשׂ אִם נִשְׁאָר תַּחְתָּיו כָּעֲבִי דִּינָר שֶׁל זָהָב מֻתָּר. פָּחוֹת מִכָּאן חֲרֵי הוּא כְּמִפֶּלֶשׂ וּטְרֵפָה. אֲבָל אִם נִקַּב הַדַּק כְּשֵׁרָה׃

כ כָּל אֵיבָר שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים בּוֹ שֶׁאִם נִקַּב בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה כָּךְ אִם נִטַּל כֻּלּוֹ טְרֵפָה. בֵּין שֶׁנִּטַּל בְּחלִי אוֹ בְּיָד בֵּין שֶׁנִּבְרָא חָסֵר. וְכֵן אִם נִבְרָא בִּשְׁנֵי אֵיבָרִים מֵאוֹתוֹ אֵיבָר טְרֵפָה שֶׁכָּל הַיֶּתֶר כְּנָטוּל הוּא חָשׁוּב. כֵּיצַד. נִטַּל אֶחָד מִן הַמֵּעַיִם אוֹ הַמָּרָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן בֵּין בְּעוֹף בֵּין בִּבְהֵמָה טְרֵפָה. וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהֶן שְׁתֵּי מָרָרוֹת אוֹ שְׁנֵי מֵעַיִם טְרֵפָה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. אֲבָל אִם נִטַּל הַטְּחוֹל אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנַיִם מֻתֶּרֶת שֶׁאֵינוֹ בִּכְלַל הַמְּנוּיִין׃

כא הַמֵּעַי הַיֶּתֶר שֶׁתִּטָּרֵף בּוֹ הַבְּהֵמָה הוּא הַיֶּתֶר מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנֵי מֵעַיִם זֶה בְּצַד זֶה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף כְּמֵעֵי הָעוֹף אוֹ שֶׁהָיָה הַמֵּעַי יוֹצֵא כְּעָנָף מִן הַבַּד וַחֲרֵי הוּא מֻבְדָּל בֵּין בְּעוֹף בֵּין בִּבְהֵמָה. אֲבָל אִם חָזַר וְנִתְעָרֵב עִם הַמֵּעַי וְנַעֲשָׂה אֶחָד מִשְּׁנֵי רָאשָׁיו וַחֲרֵי שְׁנֵיהֶם מֻבְדָּלִין בָּאֶמְצַע חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת וְאֵין כָּאן יֶתֶר׃

פרק ז

א שְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ עַל הָרֵאָה. אִם נִקַּב זֶה בִּלְא זֶה מֻתֶּרֶת. וְאִם נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן טְרֵפָה. אֲפִלּוּ נִגְלַד הַקְּרוּם הָעֶלְיוֹן כֻּלּוֹ וְהָלַךְ לוֹ מֻתֶּרֶת. וְהַקֻּנָּה שֶׁנִּקַּב מִן הֶחָזֶה וּלְמַטָּה בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה בַּקֻּנָּה לְמַטָּה׃

ב הִתְחִיל בִּשְׁחִיטָה וְשָׁחַט כָּל הַקֻּנָּה הָרֵאָה וַאֲחַר כָּךְ נִקְּבָה הָרֵאָה וַאֲחַר כָּךְ גָּמַר הַשְּׁחִיטָה חֲרֵי זוֹ טְרֵפָה הוֹאִיל וְנִקְּבָה קֹדֶם גְּמַר שְׁחִיטָה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה׃

ג אֶחָד מִסְּמְפוֹנֵי רֵאָה שֶׁנִּקַּב אֲפִלּוּ נֶקֶב לַחֲבֵרוֹ טְרֵפָה. וְרֵאָה שֶׁנִּקְּבָה וְעָלָה קְרוּם בַּמַּכָּה וְנִסְתַּם הַנֶּקֶב אֵינוֹ כְּלוּם. נִקְּבָה הָאוֹם שֶׁל רֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁדֹּפֶן סוֹתֶמְתָּהּ טְרֵפָה. וְאִם נִקְּבָה בְּמָקוֹם חִתּוּךְ הָאֲוִנּוֹת שֶׁלָּהּ וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁרוֹבֶצֶת עָלָיו כְּשֵׁרָה׃

ד בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁסָּתַם מְקוֹם הַנֶּקֶב שֶׁבָּאֲוִנּוֹת בָּשָׂר. אֲבָל אִם נִסְמַךְ הַנֶּקֶב לָעֶצֶם אֵינוֹ מֹגֶן. וְאִם הָיָה נֶקֶב הָאֲוִנּוֹת דָּבוּק בָּעֶצֶם וּבַבָּשָׂר מֻתֶּרֶת׃

ה הָאוֹם שֶׁל רֵאָה שֶׁנִּמְצֵאת סְמוּכָה לַדֹּפֶן. בֵּין שֶׁהֶעֱלַת צְמָחִים בֵּין שֶׁלֹּא הֶעֱלַת חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִקְּבָה. וְכֵיצַד עוֹשִׁין בָּהּ. מְפָרְקִין אוֹתָהּ מִן הַדֹּפֶן וְנִזְהָרִין בָּהּ שֶׁלֹּא תִּנָּקֵב. אִם נִמְצֵאת נְקוּבָה וְנִמְצָא בַּדֹּפֶן מַכָּה בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב תּוֹלִין בַּמַּכָּה וְאוֹמְרִים אַחַר שְׁחִיטָה נִקְּבָה כְּשֶׁנִּפְרַק מִן הַמַּכָּה. וְאִם אֵין מַכָּה בַּדֹּפֶן בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקַּב זֶה בָּרֵאָה הָיָה קֹדֶם הַשְּׁחִיטָה וּטְרֵפָה׃

ו הָרֵאָה שֶׁנִּמְצָא בָּהּ מָקוֹם אָטוּם כָּל שֶׁהוּא שֶׁאֵין הָרוּחַ נִכְנֶסֶת בּוֹ וְאֵינוֹ נִתְפָּח חֲרֵי זוֹ כְּנִקּוּבָה וּטְרֵפָה. וְכֵיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. קוֹרְעִין הַמָּקוֹם שֶׁלֹּא נִתְפַּח בְּשָׁעַת נְפִיחָה. אִם נִמְצֵאת בּוֹ לֵחָה מֻתֶּרֶת שֶׁמִּחֲמַת הַלֵּחָה לֹא נִכְנְסָה שָׁם הָרוּחַ. וְאִם לֹא נִמְצֵאת בּוֹ לֵחָה נוֹתְנִין עָלָיו מְעַט רֹק אוֹ תֶּבֶן אוֹ כָּנָף וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ אִם נִתְנַדֵּנ כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו טְרֵפָה שֶׁאֵין הָרוּחַ נִכְנֶסֶת לְשָׁם׃

ז רֵאָה שֶׁתִּשְׁמַע בָּהּ חֲבָרָה כְּשֶׁנּוֹפְחִין אוֹתָהּ אִם נִקַּר הַמָּקוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ תִּשְׁמַע הַחֲבָרָה מוֹשִׁיבִין עָלָיו רֹק אוֹ תֶּבֶן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. אִם נִתְנַדֵּנ בְּיָדוּעַ שֶׁהִיא נְקוּבָה וּטְרֵפָה. וְאִם לֹא נִקַּר הַמָּקוֹם מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם פּוֹשְׁרִין וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ. אִם בִּקְּבֵק הַמַּיִם טְרֵפָה. וְאִם לָאו בְּיָדוּעַ שֶׁקְּרוּם הַתַּחְתּוֹן בִּלְבַד נִקַּב וְהָרוּחַ תְּנַהֵג בֵּין שְׁנֵי הַקְּרוּמוֹת וּמִפְּנֵי זֶה יִשְׁמַע בָּהּ קוֹל דְּמָמָה בְּשָׁעַת נְפִיחָה׃

ח זֶה עִקָּר גָּדוֹל יִהְיֶה בְּיָדֶךָ שֶׁכָּל רֵאָה שֶׁנּוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׁרִין וְלֹא יִבְקְבֵּק הַמַּיִם חֲרֵי הִיא שְׁלֵמָה מִכָּל נֶקֶב׃

ט רֵאָה שֶׁנִּשְׁפְּכָה כְּקִיתוֹן וּקְרוּם הָעֶלְיוֹן שָׁלֵהּ קַיָּם שָׁלֵם בְּלֹא נֶקֶב. אִם הַסְּמְפוֹנוֹת עוֹמְדִים בִּמְקוֹמָם וְלֹא נִמּוֹחוּ כְּשֵׁרָה. וְאִם נִמּוֹחַ אֲפִלּוּ סְמְפוֹן אֶחָד טְרֵפָה. כֵּיצַד עוֹשִׁין. נוֹקְבִין אוֹתָהּ וְשׁוֹפְכִין אוֹתָהּ בִּכְלִי שֶׁהוּא שׁוֹעֵ בַּאֲבָר וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. אִם נִרְאֶה בָּהּ חוּטִין לְבָנִין בְּיָדוּעַ שֶׁנִּמּוֹקוּ הַסְּמְפוֹנוֹת וּטְרֵפָה. וְאִם לָאו בְּשֵׁר הָרֵאָה בִּלְבַד הוּא שֶׁנִּמּוֹק וּכְשֵׁרָה׃

י רֵאָה שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ אֲבַעְבּוּעוֹת אִם הָיוּ מְלֵאִים רוּחַ אוֹ מַיִם זַכִּים אוֹ לֵחָה הַנִּמְשֶׁכֶת כִּרְבֵשׁ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אוֹ לֵחָה יְבֵשָׁה וְקָשָׁה אֲפִלּוּ כְּאֶבֶן חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִמְצֵאת בָּהֶן לֵחָה סְרוּחָה אוֹ מַיִם סְרוּחִין אוֹ עֲכוּרִין חֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וּכְשֶׁמּוֹצִיא הַלֵּחָה וּבוֹדֵק אוֹתָהּ צָרִיךְ לִבְדֹּק הַסְּמְפוֹן שֶׁתַּחְתֶּיהָ. אִם נִמְצָא נָקוּב טְרֵפָה׃

יא רָאָה שֶׁנִּמְצְאוּ בָהּ שְׁתֵּי אֲבַעְבּוּעוֹת סְמוּכוֹת זוֹ לָזוֹ טְרֵפָה. שֶׁהַדָּבָר קָרוֹב הַרְבֵּה שֶׁיֵּשׁ נֶקֶב בֵּינֵיהֶן וְאֵין לָהֶן דֶּרֶךְ בְּדִיקָה. הָיְתָה אַחַת וְנִרְאֶה כִּשְׁתַּיִם נוֹקְבִין הָאַחַת. אִם שָׁפְכָה לָהּ הָאַחֶרֶת אַחַת הִיא וּמֻתֶּרֶת וְאִם לָאו טְרֵפָה:

יב הָרֹאָה שֶׁנִּתַּמְסְמְסָה טְרֵפָה. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנִּמְצֵאת שְׁלֵמָה וּכְשֶׁתּוֹלִין אוֹתָהּ תִּתָּחֵךְ וְתִפֹּל חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת. רֹאֶה שֶׁנִּמְצֵאת נְקוּבָה בְּמָקוֹם שֶׁיֵּד הַטַּבָּח מְמַשְׁמֶשׁ מֻתֶּרֶת וְתוֹלִין בְּיָדוֹ וְאוֹמְרִין מִיַּד הַטַּבָּח נִקְּבָה אַחַר הַשְּׁחִיטָה. נִמְצָא הַנֶּקֶב בְּמָקוֹם אַחֵר וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה נוֹקְבִין בָּהּ נֶקֶב אַחֵר וּמְדַמִּין כְּשֵׁם שֶׁעוֹשִׂים בִּבְנֵי מֵעַיִם:

יג וְאֵין מְדַמִּין מֵרָאָה שֶׁל בְּהֵמָה דַּקָּה לְרֹאָה שֶׁל בְּהֵמָה גַּסָּה אֶלָּא מִדַּקָּה לְדַקָּה וּמִגַּסָּה לְגַסָּה. נִמְצָא הַנֶּקֶב בְּאֶחָד מִן הָאֲבַעְבּוּעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה וְאֵין אוֹמְרִין נִקּוֹב אֲבַעְבּוּעַ אַחֵר וְנַעֲרֹךְ שֶׁאֵין הַדָּבָר נִכָּר:

יד מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בְּרֹאָה נוֹפְחִין אוֹתָהּ. אִם לֹא יָצָא מִמֶּנָּה רוּחַ בְּיָדוּעַ שֶׁזּוֹאת הַמַּחַט דֶּרֶךְ סְמִפּוֹנוֹת נִכְנְסָה וְלֹא נִקְּבָה. וְאִם נִתְחַתְּכָה הָרֹאָה קֹדֶם נְפִיחָה וְנִמְצֵאת בָּהּ הַמַּחַט הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה שֶׁהַדָּבָר קָרוֹב שֶׁנִּקְּבָה כְּשֶׁנִּכְנְסָה:

טו תּוֹלַעַת שֶׁהָיְתָה בְּרֹאָה וְנִקְּבָה וְיָצְאָה וְהֲרֵי הָרֹאָה נְקוּבָה בְּתוֹלַעַת הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. חֶזְקָתָהּ שֶׁאַחַר שְׁחִיטָה תִּקּוֹב וְתֵצֵא. יֵשׁ שָׁם מַרְאוֹת שֶׁאִם נִשְׁתַּנָּה מַרְאֶה הָאֵיבָר לְאוֹתוֹ הַמַּרְאֶה הָרַע הֲרֵי הוּא כְּנָקוּב שֶׁאוֹתוֹ הַבָּשָׂר שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאָיו לְמַרְאֶה זֶה כְּמֵת הוּא חָשׁוּב וּכְאִלּוּ הוּא הַבָּשָׂר שֶׁנֶּהֱפַךְ עֵינוֹ אֵינוֹ מָצוּי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ויקרא יג י) "וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בַּשְּׂאֵת" (ויקרא יג יד) "וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי" מִכְּלָל שֶׁשְּׂאָר הַבָּשָׂר שֶׁנִּשְׁתַּנָּה אֵינוֹ חַי:

טז רֹאֶה שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאֶיהָ. בֵּין מַרְאֶה כֻּלָּה בֵּין מַרְאֶה מִקְצָתָהּ. אִם נִשְׁתַּנִּית לְמַרְאֶה הַמַּתָּר אֲפִלּוּ נִשְׁתַּנִּית כֻּלָּהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִשְׁתַּנָּה לְמַרְאֶה הָאָסוּר אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא טְרֵפָה. שֶׁהַמַּרְאֶה הָאָסוּר כְּנֶקֶב הוּא חָשׁוּב כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יז וְחָמֵשׁ מַרְאוֹת אֲסוּרוֹת יֵשׁ בָּרֹאָה וְאֵלּוּ הֵן. שְׁחוֹרָה כִּדְיוֹ. אוֹ יְרֻקָּה כְּעֵין כְּשׁוּת. אוֹ כְּעֵין חֶלְמוֹן בֵּיצָה. אוֹ כְּעֵין חֲרִיעַ. אוֹ כְּמַרְאֵה הַבָּשָׂר. וַחֲרִיעַ הוּא הַצָּבַע שֶׁצּוֹבְעִים בּוֹ הַבְּגָדִים וְהוּא דּוֹמֶה לִשְׁעָרוֹת אֲדֻמּוֹת מְעַט וְנוֹטוֹת לִירֻקָּה:

יח נִמְצֵאת כְּעֵין חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל אוֹסְרִין אוֹתָהּ מִסָּפֵק שֶׁזֶּה קָרוֹב לְמַרְאֵה הָאָסוּר. וְכָל הַמַּרְאוֹת הָאֵלּוּ אֵין אוֹסְרִין בָּהֶם עַד שֶׁנּוֹפְחִים אוֹתָהּ וּמְמָרְסִ בָּהּ בְּיָדוֹ. אִם נִשְׁתַּנִּית לַמַּרְאֶה הַמַּתָּר מֻתֶּרֶת. וְאִם עָמְדָה בְּעֵינָהּ אֲסוּרָה:

יט אַרְבַּע מַרְאוֹת מֻתָּרוֹת יֵשׁ בָּהּ וְאֵלּוּ הֵן. שְׁחוֹרָה כִּכְחוֹל. אוֹ יְרֻקָּה כְּחָצִיר. אוֹ אֲדֻמָּה. אוֹ כְּמַרְאֵה הַכָּבֵד. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה הָרֹאָה כֻּלָּהּ טְלָאִים טְלָאִים נְקֻדּוֹת נְקֻדּוֹת מֵאַרְבַּע מַרְאוֹת אֵלּוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

כ עוֹף שֶׁנָּפַל לָאוּר וְהוֹרִיק לִבּוֹ אוֹ כְּבֵדוֹ אוֹ קִרְקְבָנוֹ אוֹ שֶׁהֶאְדִּימוּ הַמֵּעַיִם שֶׁלּוֹ בְּכָל שֶׁהוּא הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. שֶׁכָּל הַיֵּרֻקִּים שֶׁהֶאְדִּימוּ אוֹ הָאֲדֻמִּים שֶׁהוֹרִיקוּ מֵחֲמַת הָאוּר בָּעוֹף הֲרֵי הֵן כְּמִי שֶׁנִּטְּלוּ וּטְרֵפָה. וְהוּא שֶׁיַּעַמְדוּ בְּמַרְאֶה זֶה אַחַר שֶׁשָּׁלְקוּ אוֹתָן מְעַט וּמְמָרְסִין בָּהֶן:

כא כָּל עוֹף שֶׁנִּמְצֵאת הַכָּבֵד שָׁלוֹ כְּמַרְאֵה בְּנֵי מֵעַיִם. אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ שְׁאָר בְּנֵי מֵעַיִם וְעָמְדוּ בְּשִׁנּוּיָן אַחַר שְׁלִיקָה וּמְרִיסָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפַל לָאוּר וְנֶחְמְרוּ בְּנֵי מֵעָיו וּטְרֵפָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁל עוֹף שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּהֶם שִׁנּוּי וּכְשֶׁנִּשְׁלְקוּ נִשְׁתַּנּוּ וְהֶאְדִּימוּ הַיֵּרֻקִּים וְהוֹרִיקוּ הָאֲדֻמִּים. בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפַל לָאוּר וְנֶחְמְרוּ בְּנֵי מֵעָיו וּטְרֵפָה. וְכֵן הַוֶּשֶׁט שֶׁנִּמְצָא הָעוֹר הַחִיצוֹן שֶׁלּוֹ לָבָן וְהַפְּנִימִי אָדֹם בֵּין בָּעוֹף בֵּין בַּבְּהֵמָה הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ אֵינוֹ וּטְרֵפָה:

פרק ח

א חֲסֵרָה כֵּיצַד. שְׁנֵי אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם חָסַר מִמֶּנָּם טְרֵפָה. וְאֵלּוּ הֵן. הָרֹאָה וְהָרַגְלַיִם. וְחָמֵשׁ אֲנוֹת יֵשׁ לָרֹאָה כְּשֶׁיִּתְלֶה אוֹתָהּ אָדָם בְּיָדוֹ וּפְנֵי רֹאָה כְּנֶגֶד פָּנָיו. שָׁלֹשׁ מִן הַיָּמִין. וּשְׁתַּיִם מִן הַשְּׂמֹאל. וּבְצַד יָמִין מִמֶּנָּה כְּמוֹ אֹזֶן קְטַנָּה וְאֵינָהּ בְּצַד הָאֲנוֹת וְיֵשׁ לָהּ כְּמוֹ כִּיס בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְהִיא בְּתוֹךְ הַכִּיס. וְאֹזֶן זוֹ קְטַנָּה הִיא הַנִּקְרָא וַרְדָּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא דּוֹמָה לְוֶרֶד וְאֵינָהּ מִן הַמִּנְיָן. לְפִיכָךְ אִם לֹא נִמְצֵאת הַוַּרְדָּא מֻתֶּרֶת. שֶׁכָּךְ הִיא דַּרְכָּהּ יֵשׁ בְּהֵמוֹת תִּמָּצֵא בָהֶם וְיֵשׁ בְּהֵמוֹת לֹא תִּמָּצֵא בָהֶם. וְאִם נִמְצֵאת נְקוּבָה אַף עַל פִּי שֶׁהַכִּיס שָׁלֵם סוֹתֵם אֶת הַנֶּקֶב הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה:

ב חָסֵר מִנְיַן הָאֲנוֹת וְנִמְצֵאת אַחַת מִן הַשְּׂמֹאל אוֹ שְׁתַּיִם מִן הַיָּמִין טְרֵפָה. וְאִם נִמְצְאוּ שְׁתַּיִם בְּיָמִין וְזוֹאת הַוַּרְדָּא הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

ג נִתְחַלְּפוּ הָאֲנוֹת וְנִמְצְאוּ שָׁלֹשׁ מִן שְׂמֹאל וּשְׁתַּיִם מִן הַיָּמִין בְּלֹא וֶרֶד. אוֹ שֶׁהָיָה הַוֶּרֶד עִם הַשָּׁלֹשׁ בְּצַד שְׂמֹאל. הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה שֶׁהִיא חֲסֵרָה מִצַּד הַיָּמִין:

ד נִתְרַסְּפוּ הָאֲנוֹת בְּמִנְיָנָם אִם הָיְתָה הָאֹזֶן הַיְתֵרָה בְּצַד הָאֲנוֹת אוֹ מִלִּפְנֵי הָרֹאשׁ שֶׁהוּא לְעֻמַּת הַלֵּב מֻתֶּרֶת. וְאִם הָיְתָה עַל גַּבֵּהּ שֶׁהוּא לְעֻמַּת הַצְּלָעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה שֶׁהַיְתֵר כְּחָסֵר. וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה כְּמוֹ עָלֶה שֶׁל חֲדָס. אֲבָל פָּחוֹת מִזֶּה אֵינָהּ אֹזֶן וּמֻתֶּרֶת:

ה אֹזֶן שֶׁנִּמְצֵאת דְּבוּקָה בַּחֲבָרְתָּהּ הַסְּמוּכָה לָהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִסְמְכוּ שֶׁלֹּא עַל הַסֵּדֶר כְּגוֹן שֶׁנִּסְמְכָה רִאשׁוֹנָה לַשְּׁלִישִׁית טְרֵפָה:

ו נִמְצְאוּ שְׁתֵּי הָאֲנוֹת כְּאֶגֶד אַחַת וְאֵינָן נִרְאוֹת כִּשְׁתַּיִם דְּבוּקוֹת אִם הָיָה בֵּינֵיהֶן כְּמוֹ עֲלֵה הַחֲדַס בֵּין בְּעִקָּרָן בֵּין בְּאֶמְצָעָן בֵּין בְּסוֹפָן כְּדֵי שֶׁיֵּכַּר שֶׁהֵן שְׁתַּיִם דְּבוּקוֹת מֻתֶּרֶת וְאִם לָאו הֲרֵי זוֹ חֲסֵרָה וּטְרֵפָה:

ז נִמְצֵאת כֻּלָּהּ שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת וְאֵין לָהּ חִתּוּךְ אָזְנַיִם טְרֵפָה. וְכֵן אִם חָסֵר גּוּף הָרֹאשׁ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְּבָה הֲרֵי זוֹ כְּמִי שֶׁחָסֵר מִנְיַן הָאֲנוֹת וּטְרֵפָה. לְפִיכָךְ אִם נִמְצָא מִמֶּנָּה מָקוֹם יָבֵשׁ עַד שֶׁיִּפָּרֵךְ בְּצִפָּרֶן הֲרֵי זוֹ כְּחָסֵר וּטְרֵפָה וַאֲפִלּוּ הָיָה כָּל שֶׁהוּא:

ח רֹאשׁ שֶׁנִּמְצֵאת נְפוּחָה כְּמוֹ עִקֵּר חֲרָיוֹת שֶׁל דֶּקֶל אוֹסְרִין אוֹתָהּ מִסָּפֵק. שֶׁזּוֹ תּוֹסֶפֶת מְשֻׁנָּה בְּגוּפָהּ וְשָׁמָא הַתּוֹסֶפֶת בַּגּוּף כְּחִסָּרוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּמִנְיָן:

ט הַבְּהֵמָה שֶׁפָּחֲדָה וְיָרְאָה עַד שֶׁצָּמְקָה הֶרְאָה שֶׁלָּהּ וְקָרְבָה לִהְיוֹת יְבֵשָׁה. אִם פָּחֲדָה בִּידֵי שָׁמַיִם כְּגוֹן שֶׁשָּׁמְעָה קוֹל רַעַם אוֹ רָאֲתָה זִקִּים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מֻתֶּרֶת. וְאִם פָּחֲדָה בִּידֵי אָדָם כְּגוֹן שֶׁשָּׁחֲטוּ לְפָנֶיהָ בְּהֵמָה אַחֶרֶת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הֲרֵי זוֹ כַּחֲסֵרָה וּטְרֵפָה:

י כֵּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתָהּ. מוֹשִׁיבִין אֶת הָרֹאשׁ בְּמַיִם מֵעֵת לְעֵת. וְאִם הָיָה זְמַן הַקֹּר מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם פּוֹשְׁרִין וּבִכְלִי שֶׁאֵין הַמַּיִם מִתְמַצִּין מִגַּבּוֹ וְנִזְלִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְנְנוּ בְּמְהֵרָה. וְאִם הָיָה זְמַן הַחֹם מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם צוֹנְנִין בִּכְלִי שֶׁהַמַּיִם מִתְמַצִּין מִגַּבּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ קָרִים. אִם חָזְרָה לִבְרִיָּתָהּ הֲרֵי זוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם וּמֻתֶּרֶת. וְאִם לֹא חָזְרָה בִּידֵי אָדָם הִיא וּטְרֵפָה:

יא בְּהֵמָה שֶׁהָיְתָה חֲסֵרָה רֶגֶל בִּתְחִלַּת בְּרִיָּתָהּ טְרֵפָה. וְכֵן אִם הָיְתָה יְתֵרָה רֶגֶל. שֶׁכָּל הַיֶּתֶר כְּחָסֵר הוּא. אֲבָל אִם הָיוּ לָהּ שָׁלֹשׁ יָדַיִם אוֹ יָד אַחַת מֻתֶּרֶת. לְפִיכָךְ אִם נֶחְתַּךְ הַיָּד שֶׁלָּהּ מֻתֶּרֶת. נֶחְתַּךְ הָרֶגֶל מִן הָאַרְכֻּבָּה וּלְמַעְלָה טְרֵפָה. מִן הָאַרְכֻּבָּה וּלְמַטָּה מֻתֶּרֶת. בְּאֵי זוֹ אַרְכֻּבָּה אָמְרוּ בְּאַרְכֻּבָּה שֶׁהוּא סוֹף הַיָּרֵךְ הַסָּמוּךְ לַגּוּף:

יב נִשְׁבַּר הָעֶצֶם לְמַעְלָה מִן הָאַרְכֻּבָּה אִם יָצָא כֻּלּוֹ אוֹ רֻבּוֹ לַחוּץ הֲרֵי זֶה כְּמָה שֶׁנֶּחְתַּךְ וְנָפַל וּטְרֵפָה. וְאִם הָיָה הַבָּשָׂר אוֹ הָעוֹר חוֹפֶה רֹב עָבְיוֹ וְרֹב הֶקֵּפוֹ שֶׁל עֶצֶם שֶׁנִּשְׁבַּר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת וַאֲפִלּוּ נָפַל מִקְצָת הָעֶצֶם שֶׁנִּשְׁבַּר וְהָלַךְ לוֹ. וְגִידִים הָרְכִּים אֵינָן חֲשׁוּבִין כְּבָשָׂר:

יג צֶמֶת הַגִּידִין הֵן בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה לְמַעְלָה מִן הָעֲקֵב בְּמָקוֹם שֶׁתּוֹלִין בּוֹ הַסַּבָּחִים הַבְּהֵמָה. וְהֵן שְׁלֹשָׁה גִּידִין לְבָנִים. אֶחָד עָבֶה וּשְׁנַיִם דַּקִּים. וּמִמָּקוֹם שֶׁיַּתְחִיל וְהֵן קָשִׁים וּלְבָנִים עַד שֶׁיָּסוּר הַלֵּבֶן מֵהֶן וְיַתְחִילוּ לְהִתְאַדֵּם וּלְהִתְרַכֵּךְ הוּא צֶמֶת הַגִּידִים. וְהוּא כְּאֹרֶךְ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אֶצְבָּעוֹת בְּשׁוֹר:

יד וּמִנְיַן גִּידִים אֵלּוּ בָּעוֹף שִׁשָּׁה עָשָׂר גִּידִין. תְּחִלָּתָן מִן הָעֶצֶם שֶׁל מַטָּה מֵאֶצְבַּע יְתֵרָה עַד סוֹף הָרֶגֶל שֶׁהוּא עָשׂוּי קַשְׁקַשִּׁים קַשְׁקַשִּׁים:

טו בְּהֵמָה שֶׁנֶּחְתְּכוּ רַגְלֶיהָ בִּמְקוֹם צֶמֶת הַגִּידִין טְרֵפָה. וְאַל תִּתְמַהּ וְתֹאמַר כֵּיצַד תַּחְתּוֹךְ לְמַעְלָה מִצֶּמֶת הַגִּידִים וְהִיא מֻתֶּרֶת עַד שֶׁתַּחְתּוֹךְ לְמַעְלָה מִן הָאַרְכֻּבָּה הָעֶלְיוֹנָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וְאִם נֶחְתַּךְ לְמַטָּה מִצֶּמֶת הַגִּידִים אֲסוּרָה. שֶׁבִּטְרֵפוֹת תַּחְתּוֹךְ מִכָּאן וְתִחְיֶה וּמִכָּאן וְתָמוּת. וְלֹא נֶאֶסְרָה בְּהֵמָה זוֹ מִפְּנֵי שֶׁהִיא חֲתוּכַת רֶגֶל מִמָּקוֹם זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנֶּחְתְּכוּ הַגִּידִין שֶׁחֲתִיכָתָן מִכְּלַל הַטְּרֵפוֹת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

טז נְטוּלָה כֵּיצַד. שְׁלֹשָׁה אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם נִטְּלוּ טְרֵפָה וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן דִּין נֶקֶב וְלֹא דִּין חֶסְרוֹן. וְאֵלּוּ הֵן. צֶמֶת הַגִּידִים. וְהַכָּבֵד. וּלְחִי הָעֶלְיוֹן:

יז וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַבְּהֵמָה שֶׁנֶּחְתַּךְ רַגְלָהּ וְכֵן הָעוֹף בְּמָקוֹם צֶמֶת הַגִּידִים לֹא נַעֲשׂוּ טְרֵפָה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנֶּחְתְּכוּ הַגִּידִין. לְפִיכָךְ אִם נֶחְתְּכוּ הַגִּידִים לְבַדָּם וְהָרֶגֶל קַיֶּמֶת טְרֵפָה שֶׁהֲרֵי נִטְּלָה צֶמֶת הַגִּידִים:

יח נֶחְתַּךְ בִּבְהֵמָה הָאֶחָד הֶעָבֶה לְבַדּוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁהֲרֵי נִשְׁאֲרוּ שְׁנַיִם. נֶחְתְּכוּ הַשְּׁנַיִם הַדַּקִּין מֻתֶּרֶת שֶׁהֲרֵי הָאֶחָד הֶעָבֶה גָּדוֹל שְׁנֵיהֶן וַהֲרֵי לֹא נִטַּל כָּל הַצֶּמֶת אֶלָּא מְעוּטָה. נֶחְתַּךְ רֻבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶן טְרֵפָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁנֶּחְתְּכוּ כֻּלָּן אוֹ נִטְּלוּ כֻּלָּן:

יט וּבָעוֹף אֲפִלּוּ נֶחְתַּךְ רֻבּוֹ שֶׁל (כָּל) אֶחָד מִן הַשִּׁשָּׁה עָשָׂר טְרֵפָה:

כ וְעוֹף שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ אֲגַפָּיו מֵאֵת כִּבְהֵמָה שֶׁנֶּחְתְּכוּ יָדֶיהָ:

כא כָּבֵד שֶׁנִּטְּלָה כֻּלָּהּ טְרֵפָה. וְאִם נִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנָּה כְּזַיִת בְּמָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ וּכְזַיִת בִּמְקוֹם מָרָה הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. נִדַּלְדְּלָה הַכָּבֵד וַהֲרֵי הִיא מִעֹרָה בַּטַּרְפֵּשׁ שֶׁלָּהּ מֻתֶּרֶת. נִטַּל מִמֶּנָּה מָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ וּמְקוֹם הַמָּרָה וְאַף עַל פִּי שֶׁהַשְּׁאָר קַיָּם כְּמוֹ שֶׁהוּא טְרֵפָה:

כב נִשְׁאַר בָּהּ כְּזַיִת בְּמָקוֹם מָרָה וּכְזַיִת בְּמָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ כְּשֶׁרָה. אֲבָל הָיָה מְפֻזָּר מְעַט בְּכָאן וּמְעַט בְּכָאן אוֹ שֶׁהָיָה מְרֻדָּד אוֹ שֶׁהָיָה אָרֹךְ כִּרְצוּעָה הֲרֵי זוֹ סָפֵק וְיֵרָאֶה לִי שֶׁהִיא אֲסוּרָה:

כג לְחִי הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּטַּל טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִטַּל הַתַּחְתּוֹן כְּגוֹן שֶׁנִּגְמַם עַד מְקוֹם הַסִּימָנִין וְלֹא נֶעֱקְרוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

כד כָּל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ שֶׁאִם הָיָה חָסֵר טְרֵפָה כָּךְ אִם נִטַּל טְרֵפָה. אֲבָל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אִם נִטַּל טְרֵפָה אֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת אֶלָּא אִם נֶחְתַּךְ אוֹתוֹ אֵיבָר. אֲבָל אִם נִבְרֵאת חֲסֵרָה אוֹתוֹ אֵיבָר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁאִם לֹא תֹּאמַר כֵּן נִמְצֵאת הַחֲסֵרָה וְהַנִּטּוּלָה אַחַת. וְכָל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ שֶׁאִם נִטַּל מֻתֶּרֶת קַל וָחֹמֶר אִם חָסֵר מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתָהּ וְלֹא נִבְרָא שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת:

כה בְּהֵמָה שֶׁנִּטְלָה הָאֵם שֶׁלָּהּ וְהוּא בֵּית הָרֶחֶם אוֹ שֶׁנִּטְלוּ הַכְּלָיוֹת הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. לְפִיכָךְ אִם נִבְרֵאת בְּכוּלְיָא אַחַת אוֹ בְּשָׁלֹשׁ כְּלָיוֹת מֻתֶּרֶת. וְכֵן אִם נִקְּבָה הַכּוּלְיָא מֻתֶּרֶת:

כו אַף עַל פִּי שֶׁהַכּוּלְיָא שֶׁנִּטְלָה אוֹ חֲסֵרָה מֻתֶּרֶת אִם נִמְצֵאת קְטַנָּה בְּיוֹתֵר. וְהַקְּטַנָּה בְּדָקָה עַד כְּפוֹל וּבְגִפָּה עַד כְּעֵנָב. טְרֵפָה. וְכֵן אִם לָקְתָה הַכּוּלְיָא וְהוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה בְּשָׂרָהּ כִּבְשַׂר הַמֵּת שֶׁהִבְאִישׁ אַחַר יָמִים שֶׁאִם תֶּאֱחֹז בְּמִקְצָתוֹ יִתְמַסְמֵס וְיִפֹּל וְהִגִּיעַ חֹלִי זֶה עַד הַלָּבָן שֶׁבְּתוֹךְ הַכּוּלְיָא הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם נִמְצֵאת בַּכּוּלְיָא לֵחָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ סְרוּחָה אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אוֹ סְרוּחִים הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם זַכִּים הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

פרק ט

א פְּסוּקָה כֵּיצַד. חוּט הַשִּׁדְרָה שֶׁנִּפְסַק הָעוֹר הַחוֹפֶה אֶת הַמֹּחַ טְרֵפָה. וּבִלְבַד שֶׁיִּפָּסֵק רֹב הֶקֵּפוֹ. אֲבָל אִם נִסְדַּק הָעוֹר לְאָרְכּוֹ אוֹ נִקַּב מֻתֶּרֶת. וְכֵן אִם נִשְׁבְּרָה הַשִּׁדְרָה וְלֹא נִפְסַק הַחוּט שֶׁלָּהּ אוֹ שֶׁנִּתְמַעֵךְ הַמֹּחַ שֶׁבְּתוֹךְ הַחוּט וְנִתְנַדְנֵד הוֹאִיל וְעוֹרוֹ קַיָּם הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

ב הֶחְמֵךְ הַמֹּחַ וְנִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם אוֹ כְּדוֹנֵג שֶׁנָּמַס עַד שֶׁיִּמָּצֵא הַחוּט כְּשֶׁמַּעֲמִידוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי כָּבְדוֹ הֲרֵי זוֹ סָפֵק:

ג עַד הֵיכָן חוּט הַשִּׁדְרָה. תְּחִלָּתוֹ מִבַּחוּץ לַפּוֹלִין שֶׁבִּתְחִלַּת הָעֹרֶף עַד סוֹף פָּרָשָׁה שְׁנִיָּה שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אַחֲרֶיהָ אֶלָּא פָּרָשָׁה שְׁלִישִׁית הַסְּמוּכָה לְתְחִלַּת הָאַלְיָה:

ד וְשָׁלֹשׁ פָּרָשִׁיוֹת הֵן וְאֵלּוּ הֵן. שְׁלֹשָׁה עֲצָמוֹת דְּבוּקִין זֶה בָּזֶה לְמַטָּה מֵחֲלִיוֹת שֶׁל שִׁדְרָה. וְחוּט הַשִּׁדְרָה בָּעוֹף עַד בֵּין אֲגַפַּיִם. אֲבָל לְמַטָּה מִמְּקוֹמוֹת אֵלּוּ אֵין מַשְׁגִּיחִין עַל הַחוּט הַנִּמְשָׁךְ לְשָׁם בֵּין שֶׁנִּפְסַק עוֹרוֹ בֵּין שֶׁנִּמְרַךְ הַמֹּחַ:

ה קְרוּעָה כֵּיצַד. בָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת רֹב הַכֶּרֶס וְהוּא הַמָּקוֹם מִן הַבֶּטֶן שֶׁאִם יִקָּרַע יֵצֵא הַכֶּרֶס אִם נִקְרַע בָּשָׂר זֶה טְרֵפָה. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הַקֶּרַע לַכֶּרֶס עַד שֶׁנִּרְאֵית. אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁנִּקְרַע רֹב עֲבִי הַבָּשָׂר הַזֶּה אוֹ נִטַּל טְרֵפָה. וְכַמָּה שִׁעוּר הַקֶּרַע בְּאָרְכּוֹ אֹרֶךְ טֶפַח. וְאִם הָיְתָה בְּהֵמָה קְטַנָּה וְנִקְרַע רֹב אֹרֶךְ הַבָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת הַכֶּרֶס אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּאֹרֶךְ הַקֶּרַע טֶפַח טְרֵפָה הוֹאִיל וְנִקְרַע רֻבָּהּ:

ו נִקְדַּר הַבָּשָׂר הַזֶּה בְּעִגּוּל אוֹ בְּאֹרֶךְ אִם הָיָה יָתֵר מִכְּסֶלַע וְהוּא כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס בּוֹ שָׁלֹשׁ גַּרְעִינֵי תְּמָרָה זוֹ בְּצַד זוֹ בְּדֹחַק הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. שֶׁאִם יִמָּתַח קֶרַע זֶה יַעֲמֹד עַל טֶפַח:

ז בְּהֵמָה שֶׁנִּפְשְׁטָה הָעוֹר שֶׁעָלֶיהָ כֻּלּוֹ בֵּין שֶׁנִּקְרַע בַּיָּד אוֹ בְּחִלִּי וְנִמְצָא בָּשָׂר בְּלֹא עוֹר הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְזוֹ הִיא שֶׁנִּקְרֵאת גְּלוּדָה. וְאִם נִשְׁאַר מִן הָעוֹר רֹחַב סֶלַע עַל פְּנֵי כָּל הַשִּׁדְרָה וְרֹחַב סֶלַע עַל הַצַּוָּאר וְרֹחַב סֶלַע עַל רָאשֵׁי אֵיבָרֶיהָ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִטַּל כְּרֹחַב סֶלַע מֵעַל כָּל פְּנֵי הַשִּׁדְרָה אוֹ מֵעַל הַצַּוָּאר אוֹ מֵעַל רָאשֵׁי אֵיבָרֶיהָ וּשְׁאָר כָּל הָעוֹר קַיָּם הֲרֵי זוֹ סָפֵק. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁמַּתִּירִין אוֹתָהּ:

ח נְפוּלָה כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁנָּפְלָה הַבְּהֵמָה מִמָּקוֹם גָּבוֹהַּ שֶׁגָּבְהוֹ עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ יֶתֶר וְנִתְרַסֵּק אֵיבָר מֵאֵיבָרֶיהָ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵיצַד הוּא הָרִסּוּק. שֶׁיִּתְרוֹצֵץ הָאֵיבָר וְיֵחֶלֶה מֵחֲמַת הַנְּפִילָה עַד שֶׁתִּפָּסֵד צוּרָתוֹ וְתָאֳרוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב וְלֹא נִשְׁבַּר הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם הִכָּה אוֹתָהּ בְּאֶבֶן אוֹ בְּמַטֶּה וְרִצֵּץ אֵיבָר מֵאֵיבָרֶיהָ טְרֵפָה. בְּאֵי זֶה אֵיבָרִים אָמְרוּ בְּאֵיבָרִים שֶׁבַּחֲלַל הַגּוּף:

ט בְּהֵמָה שֶׁנָּפְלָה מִן הַגַּג אִם הָלְכָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם עָמְדָה וְלֹא הָלְכָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ. קָפְצָה מֵחֲמַת עַצְמָהּ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. הִנִּיחָהּ לְמַעְלָה וּמְצָאָהּ לְמַטָּה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נָפְלָה:

י זְכָרִים הַמְנַגְּחִין זֶה אֶת זֶה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. נָפְלוּ לָאָרֶץ חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁהָיְתָה מְגֻרֶרֶת רַגְלֶיהָ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ אוֹ שֶׁמָּא נִפְסַק הַחוּט שֶׁל שִׁדְרָה:

יא גַּבָּבִים שֶׁגּוֹנְבִין הַטָּלָאִים וּמַשְׁלִיכִין אוֹתָן לַאֲחוֹרֵי הַדִּיר אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן מִשּׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים. מִפְּנֵי שֶׁאֵין מַשְׁלִיכִין אוֹתָן אֶלָּא בְּכַוָּנָה שֶׁלֹּא יִשְׁתַּבְּרוּ. וְאִם הֶחֱזִירוּם וְהִשְׁלִיכוּם לַדִּיר מֻחְמֶּמֶת יְרֵאָה חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. מֻחְמֶּמֶת תְּשׁוּבָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּוְּנִין לְהַחֲזִירָם שְׁלֵמִים וְיִזְדַּהֲרוּ בְּהַשְׁלָכָתָן׃

יב שׁוֹר שֶׁהִרְבִּיצוּהוּ לִשְׁחִיטָה אַף עַל פִּי שֶׁנָּפַל נְפִילָה גְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קוֹל בְּעֵת שֶׁמַּפִּילִין אוֹתוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁנּוֹעֵץ צִפָּרְנָיו וּמִתְחַזֵּק עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָאָרֶץ׃

יג הִכָּה הַבְּהֵמָה עַל רֹאשָׁהּ וְהָלְכָה לָהּ הַמַּכָּה כְּלַפֵּי זָנָבָהּ אוֹ עַל זָנָבָהּ וְהָלְכָה לָהּ כְּלַפֵּי רֹאשָׁהּ וַאֲפִלּוּ הִכָּה אוֹתָהּ בַּמַּטָּה עַל כָּל הַשִּׁדְרָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם יֵשׁ בַּמַּטָּה חֲלָיוֹת חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם הִגִּיעַ רֹאשׁ הַמַּטָּה לְמִקְצָת הַשִּׁדְרָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְכֵן אִם הִכָּה לְרֹחַב הַשִּׁדְרָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ׃

יד עוֹף שֶׁנֶּחְבַּט עַל דָּבָר קָשֶׁה כְּגוֹן כְּרֵי שֶׁל חִטִּים אוֹ קֻפָּה שֶׁל שְׁקָדִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן חוֹשְׁשִׁין לְרִסּוּק אֵיבָרִים. וְאִם נֶחְבַּט עַל דָּבָר רַךְ כְּגוֹן כְּסוּת כְּפוּלָה וְהַתֶּבֶן וְהָאֹפֶר וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ׃

טו נִדְבְּקוּ כְּנָפָיו בְּדֶבֶק בִּשְׁעַת צִידָה וְנִתְחַבֵּט. אִם בְּכָנָף אַחַת נֶאֱחַז אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. וְאִם נֶאֱחַז בִּשְׁתֵּי כְנָפָיו וְנִתְחַבֵּט בְּגוּפוֹ חוֹשְׁשִׁין לוֹ׃

טז נֶחְבַּט עַל פְּנֵי הַמַּיִם אִם שָׁט מִלֹּא קוֹמָתוֹ מִמַּטָּה לְמַעְלָה לְעֵמַת הַמַּיִם אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. אֲבָל אִם שָׁט מִמַּעְלָה לְמַטָּה עִם הִלּוּךְ הַמַּיִם חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא הַמַּיִם הֵם הַמּוֹלִיכִין אוֹתוֹ. וְאִם קָדַם לְתֶבֶן אוֹ קַשׁ שֶׁמְּהַלְּכִין עַל גַּבֵּי הַמַּיִם הֲרֵי זוֹ שָׁט מֻחְמֶּמֶת עַצְמוֹ וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ׃

יז כָּל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ מֻתָּר לִשְׁחֹט מִיָּד. וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק שֶׁמָּא נִתְרַסֵּק אֵיבָר. וְכָל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ אִם שְׁחָטָהּ צָרִיךְ לִבְדֹּק כְּנֶגֶד כָּל הֶחָלָל כֻּלּוֹ מִקָּדְקֹד הָרֹאשׁ עַד הַיָּרֵךְ. אִם מָצָא בָּהּ טְרֵפָה מִן הַטְּרֵפוֹת שֶׁמָּנִינוּ אוֹ שֶׁנִּתְרַסֵּק אֵיבָר מִן הָאֵיבָרִים שֶׁבִּפְנִים וְנִפְסְדָה צוּרָתוֹ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. אֲפִלּוּ נִתְרַסֵּק אֵיבָר מִן הָאֵיבָרִים שֶׁאִם נִטְּלוּ כְּשֶׁרָה כְּגוֹן טְחוֹל וּכְלָיוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה חוּץ מִבֵּית הָרֶחֶם שֶׁאִם נִתְרַסֵּק הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת׃

יח וְהַסִּימָנִין אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה בְּכָאן שֶׁאֵין הַנְּפִילָה מְמַעֶטֶת אוֹתָן׃

יט נְפִילָה מִן הַגַּג וְלֹא עָמְדָה אָסוּר לִשְׁחֹט אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשְׁהֶא מֵעֵת לְעֵת. וְאִם שָׁחַט בְּתוֹךְ זְמַן זֶה הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וּכְשֶׁשּׁוֹחֵט אוֹתָהּ אַחַר מֵעֵת לְעֵת צְרִיכָה בְּדִיקָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

כ וְכֵן מִי שֶׁדָּרַס בְּרַגְלוֹ עַל הָעוֹף אוֹ שֶׁדְּרָסַתּוּ בְּהֵמָה אוֹ שֶׁטָּרְפוֹ לַכֹּתֶל וַהֲרֵי הוּא מְפַרְכֵּס מַשְׁהִין אוֹתוֹ מֵעֵת לְעֵת וְאַחַר כָּךְ שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

כא סִימָנִים שֶׁנִּדַּלְדְּלוּ רֻבָּן טְרֵפָה וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא מֵחֲמַת נְפִילָה. וְכֵן אִם נִתְקַפְּלוּ שֶׁהֲרֵי אֵינָן רְאוּיִין לִשְׁחִיטָה. אֲבָל אִם נִתְפָּרֵק רֹב תַּרְבִּיץ הַוֵּשֶׁט מִן הַלֶּחִי הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת שֶׁאֵין הַתַּרְבִּיץ רָאוּי לִשְׁחִיטָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

פרק י

א שְׁבוּרָה כֵּיצַד הוּא שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. וְצַלְעוֹת הַבְּהֵמָה הֵן אַחַת עֶשְׂרֵה מִיכָּן וְאַחַת עֶשְׂרֵה מִיכָּן. נִשְׁתַּבְּרוּ שֵׁשׁ מִיכָּן וְשֵׁשׁ מִכָּאן אוֹ אַחַת עֶשְׂרֵה מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן טְרֵפָה. וְהוּא שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מֻחְצִין שֶׁל מוּל הַשִּׁדְרָה׃

ב נִשְׁבְּרוּ שֵׁשׁ מִכָּאן וְשֵׁשׁ מִכָּאן אִם הָיוּ צְלָעוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מֹחַ טְרֵפָה. וְאִם לָאו אַף עַל פִּי שֶׁהֵן רֹב וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כְּלַפֵּי הַשִּׁדְרָה מֻתֶּרֶת. וְכֵן אִם נֶעֱקְרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ טְרֵפָה. וְאִם נֶעֱקְרָה אֲפִלּוּ צֶלַע אַחַת וַחֲצִי חֲלָיָתָהּ עִמָּהּ שֶׁהַצֶּלַע תְּקוּעָה בָּהּ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם נֶעֱקְרָה מִן הַשִּׁדְרָה חֲלָיָא אַחַת אֲפִלּוּ הָיְתָה מִן הַחֲלָיוֹת שֶׁלְּמַטָּה מִן הַכְּסָלִים שֶׁאֵין בָּהֶן צְלָעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה׃

ג בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁמַט הַיָּרֵךְ שֶׁלָּהּ מֵעִקָּרוֹ וְיָצָא מִן הַכַּף שֶׁלּוֹ אִם נִתְאַכְּלוּ נִיבֶיהָ וְהֵן הַיְתֵדוֹת שֶׁבָּעֶצֶם הַכַּף שֶׁיּוֹצֵאת עַל הָעֶצֶם הַזָּכָר וְאוֹחֶזֶת אוֹתוֹ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְאִם לֹא נִתְאַכְּלוּ מֻתֶּרֶת׃

ד וְכֵן בָּעוֹף אִם נִשְׁמַט יֶרֶךְ טְרֵפָה. נִשְׁמַט כְּנָפוֹ מֵעִקָּרוֹ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִקְּבָה הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ וּלְפִיכָךְ בּוֹדְקִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל. וּבְהֵמָה שֶׁנִּשְׁמְטָה יָדָהּ מֵעִקָּרָהּ מֻתֶּרֶת וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ׃

ה גֻּלְגֹּלֶת בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה שֶׁנִּטַּל מִמֶּנָּה כְּסָלַע אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב הַקָּרוּם טְרֵפָה. וְאִם נִקְּבוּ נְקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן כֶּלֶן מִצְטָרְפִין לְכְסָלַע׃

ו וְכֵן גַּלְגֹּלֶת שֶׁנִּחְבַּס רֹב גָּבְהָהּ וְרֹב הֶקֵּפָהּ טְרֵפָה. אַף עַל פִּי שֶׁהַקְּרוּם שָׁלֵם וְלֹא חָסֵר מִמֶּנָּה כְּלוּם. נֶחְבַּס רֹב גָּבְהָהּ וַחֲרֵי רֹב הֶקֵּפָהּ קַיָּם אוֹ שֶׁנִּחְבַּס רֹב הֶקֵּפָהּ וַחֲרֵי רֹב גָּבְהָהּ קַיָּם חֲרֵי זוֹ סָפֵק טְרֵפָה. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁאוֹסְרִין אוֹתָהּ:

ז עוֹף שֶׁל מַיִם כְּגוֹן אֲוָזִים אִם נִקַּב עֶצֶם גַּלְגַּלְתּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב קְרוּם שֶׁל מֹחַ טְרֵפָה מִפְּנֵי שֶׁקְּרוּמוֹ רַךְ. עוֹף הַיַּבָּשָׁה שֶׁהִכַּתּוּ חֲלָדָה עַל רֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּגַּף בְּאֶבֶן אוֹ בְּעֵץ מַנִּיחַ יָדוֹ בְּצַד הַנֶּקֶב וְנוֹעֵץ אוֹ מַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וְדוֹחֵק לְמַעְלָה. אִם יָצָא הַמֹּחַ מִן הַנֶּקֶב בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקַּב הַקְּרוּם וּטְרֵפָה. וְאִם לָאו מֻתָּר:

ח בְּהֵמָה שֶׁאָחֲזָהּ דָּם אוֹ שֶׁהָיְתָה מְעֻשָּׁנֶת אוֹ מְצֻנֶּנֶת אוֹ שֶׁאָכְלָה סַם שֶׁהוֹרֵג הַבְּהֵמָה אוֹ שָׁתְתָה מַיִם הָרָעִים חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. אָכְלָה סַם שֶׁהוֹרֵג אֶת הָאָדָם אוֹ שֶׁנִּשְׁכָּהּ נָחָשׁ וְכִיוֹצֵא בּוֹ מֻתֶּרֶת מִשּׁוּם טְרֵפָה וַאֲסוּרָה מִפְּנֵי סַכָּנַת נְפָשׁוֹת:

ט נִמְצְאוּ כָּל הַטְּרֵפוֹת הַמְּנוּיוֹת כְּשֶׁיִּפָּרְטוּ וְאָפְשָׁר שֶׁיִּמָּצְאוּ בִּבְהֵמָה וְחַיָּה שִׁבְעִים. וְאֵלּוּ הֵן עַל הַסֵּדֶר שֶׁנִּתְבָּאֲרוּ בְּחִבּוּר זֶה. א) דְּרוּסָה. ב) נִקַּב תַּרְבַּץ הַוֵּשֶׁט. ג) נִקַּב קְרוּם שֶׁל מֹחַ. ד) נִתְמַסְמֵס הַמֹּחַ עַצְמוֹ. ה) נִקַּב הַלֵּב עַצְמוֹ לְבֵית חֲלָלוֹ. ו) נִקַּב קְנֵה הַלֵּב. ז) נִקְּבָה הַמָּרָה. ח) נִקְּבוּ קְנֵי הַכָּבֵד. ט) נִקְּבָה הַקִּבָּה. י) נִקַּב הַכֶּרֶס. יא) נִקַּב הֶמְסֵס. יב) נִקַּב בֵּית הַכּוֹסוֹת. יג) נִקְּבוּ מֵעֶיהָ. יד) יָצְאוּ הַמֵּעַיִם לַחוּץ וְנֶהֱפְכוּ. טו) נִקַּב הַטְּחוֹל בְּעָבְיוֹ. טז) חָסְרָה הַמָּרָה. יז) נִמְצְאוּ שְׁתֵּי מְרָרוֹת. יח) חָסְרָה הַקִּבָּה. יט) נִמְצְאוּ שְׁתֵּי קִבּוֹת. כ) חָסֵר הַכֶּרֶס. כא) נִמְצְאוּ שְׁנֵי כְּרָסִים. כב) חָסֵר הֶמְסֵס. כג) נִמְצְאוּ שְׁנֵי מְסָסִים. כד) חָסֵר בֵּית הַכּוֹסוֹת. כה) נִמְצְאוּ שְׁנֵי בָּתֵּי הַכּוֹסוֹת. כו) חָסֵר אֶחָד מִן הַמֵּעַיִם. כז) נִמְצְאוּ שְׁנֵי מֵעַיִם. כח) נִקְּבָה הָרֵאָה. כט) נִקַּב הַקָּנֶה לְמַטָּה מִמְּקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה. ל) נִקַּב סְמְפּוֹן מִסְּמְפּוֹנֵי רֵאָה אֲפִלּוּ לַחֲבֵרוֹ. לא) נֶאֱטַם מָקוֹם מִן הָרֵאָה. לב) נִמַּק סְמְפּוֹן מִסְּמְפּוֹנֵי הָרֵאָה. לג) נִמְצְאָה לֹחֶה סְרוּחָה בָּרֵאָה. לד) נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם סְרוּחִים. לה) נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִסְרִיחוּ. לו) נִתְמַסְמְסָה הָרֵאָה. לז) נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהָ. לח) נֶהֱפַךְ הַוֵּשֶׁט בְּמַרְאָיו. לט) חָסְרָה הָרֵאָה מִמִּנְיַן הָאֲנוֹת. מ) נִתְחַלְּפוּ הָאֲנוֹת. מא) הוֹתִירוּ הָאֲנוֹת מִנְּבֵהָּ. מב) נִסְרְכָה אֲנָה לְאֲנָה שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן. מג) נִמְצְאָה הָרֵאָה בְּלֹא חִתּוּךְ אֲוָנַיִם. מד) חָסֵר מִקְצָת הָרֵאָה. מה) יָבֵשׁ מִקְצָת גּוּפָהּ. מו) נִמְצְאָה הָרֵאָה נְפוּחָה וְעוֹמֶדֶת. מז) צָמְקָה הָרֵאָה מִפַּחַד אָדָם. מח) חָסֵר הָרֶגֶל בֵּין מִתְחַלַּת בְּרִיָּתוֹ בֵּין שֶׁנִּחְתַּךְ. מט) אוֹ שֶׁהָיְתָה יְתֵרָה רֶגֶל. נ) נִטְלָה צֹמֶת הַגִּידִים. נא) נִטְלָה הַכָּבֵד. נב) נִטַּל לֶחִי הָעֶלְיוֹן. נג) כּוּלְיָא שֶׁהִקְטִינָהּ בְּיוֹתֵר. נד) כּוּלְיָא שֶׁלָּקְתָה. נה) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצֵאת בָּהּ לֹחֶה. נו) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן סְרוּחִין. נז) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ מַיִם סְרוּחִין. נח) נִפְסַק חוּט הַשִּׁדְרָה. נט) נִמְרַךְ מֹחַ חוּט הַשִּׁדְרָה וְנִתְמַסְמֵס. ס) נִקְרַע רֹב הַבָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת הַכֶּרֶס. סא) נִגְלַד הָעוֹר שֶׁעָלֶיהָ. סב) נִתְרַסְקוּ אֵיבָרֶיהָ מִנְּפִילָה. סג) נִדַּלְדְּלוּ הַסִּימָנִין. סד) נִשְׁתַּבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. סה) נֶעְקְרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. סו) נֶעֱקְרָה צֶלַע אַחַת בְּחֶלְיָתָהּ. סז) נֶעֱקְרָה חֶלְיָה אַחַת. סח) נִשְׁמַט הַיָּרֵךְ מֵעִקָּרוֹ. סט) חָסְרָה הַגַּלְגֹּלֶת כְּסֶלַע. ע) נֶחְבַּס רֹב הַגַּלְגֹּלֶת וְנִתְרוֹצֵץ:

י אֵלּוּ הַשִּׁבְעִים חֲלָיִים שֶׁאוֹסְרִין אֶת הַבְּהֵמָה וְאֶת הַחַיָּה מִשּׁוּם טְרֵפָה כְּבָר נִתְבָּאֲר כָּל אֶחָד מֵהֶן וּמִשְׁפָּטָיו. וְכָל שֶׁאֶפְשָׁר מֵהֶן שֶׁיִּמָּצֵא בָּעוֹף בָּאֵיבָרִין הַמְצוּיִין לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה דִּינוֹ בִּבְהֵמָה וּבְעוֹף אֶחָד הוּא. חוּץ מִטְּרֵפוֹת שֶׁכְּכוּלְיָא וְשֶׁכַּטְּחוֹל וְשֶׁבָּאֲנוֹת הָרֵאָה. מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹף אֵין לוֹ חִתּוּךְ אֲוָנוֹת כִּבְהֵמָה. וְאִם יִמָּצֵא אֵין לוֹ מִנְיָן יָדוּעַ. וּטְחוֹל הָעוֹף עָגֹל כְּמוֹ עֵנָב וְאֵינוֹ כִּטְחוֹל בְּהֵמָה. וּטְרֵפוֹת שֶׁכַּכּוּלְיָא וְשֶׁכַּטְּחוֹל לֹא מָנוּ אוֹתָן בִּבְהֵמָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כְּנֶגְדָּן בָּעוֹף וּלְפִיכָךְ לֹא נָתְנוּ לְכוּלְיָא שֶׁהִקְטִינָהּ שִׁעוּר בָּעוֹף. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא וּשְׁתֵּי טְרֵפוֹת יֵשׁ בָּעוֹף יֶתֶר עַל הַבְּהֵמָה וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהּ אוֹתָן הָאֵיבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן. עוֹף שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה בְּנֵי מֵעָיו מֵחֲמַת הָאוּר. וְעוֹף הַמַּיִם שֶׁנִּקַּב עֶצֶם רֹאשׁוֹ:

יב וְאֵין לְהוֹסִיף עַל טְרֵפוֹת אֵלּוּ כְּלָל. שֶׁכָּל שֶׁאֵרַע לִבְהֵמָה אוֹ לְחַיָּה אוֹ לְעוֹף חוּץ מֵאֵלּוּ שֶׁמָּנוּ חֲכָמֵי דּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים וְהִסְכִּימוּ עֲלֵיהֶן בְּבָתֵּי דִינֵי יִשְׂרָאֵל אֶפְשָׁר שֶׁתִּתְחַיֶּה. וַאֲפִלּוּ נוֹדַע לָנוּ מִדֶּרֶךְ הָרְפוּאָה שֶׁאֵין סוֹפָהּ לְחְיוֹת:

יג וְכֵן אֵלּוּ שֶׁמָּנוּ וְאָמְרוּ שֶׁהֵן טְרֵפָה אַף עַל פִּי שֶׁיֵּרָאֶה בְּדַרְכֵי הָרְפוּאָה שֶׁבְּיָדֵינוּ שֶׁמִּקְצָתָן אֵינָן מְמִיתִין וְאֶפְשָׁר שֶׁתִּתְחַיֶּה מֵהֶן אֵין לְךָ אֶלָּא מַה שֶּׁמָּנוּ חֲכָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יז יא) "עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ":

יד כָּל טַבָּח שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הַטְּרֵפוֹת הָאֵלּוּ וַחֲרֵי הוּא בְּחֶזְקַת כַּשְׁרוּת מֻתָּר לוֹ לִשְׁחֹט וְלִבְדֹּק לְעַצְמוֹ וְלִמְכֹּר וְאֵין בָּזֶה חֶשְׁשׁ. שֶׁעַד אֶחָד נֶאֱמָן בְּאִסּוּרִין בֵּין יֵשׁ לוֹ הֲנָיָה בְּעֵדוּתוֹ בֵּין אֵין לוֹ הֲנָיָה בְּעֵדוּתוֹ. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁאֵין לוֹקְחִין בָּשָׂר מִטַּבָּח שֶׁשּׁוֹחֵט וּבוֹדֵק לְעַצְמוֹ בְּחוּצָה לָאָרֶץ אוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּזְּמַן הַזֶּה. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מֻמְחֶה. וְאִם יָצְאת טְרֵפָה מִתַּחַת יָדוֹ מְנַדִּין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ וְאֵינוֹ חוֹזֵר לְכַשְׁרוּתוֹ עַד שֶׁיֵּלֵךְ לְמָקוֹם שֶׁאֵין מַכִּירִים אוֹתוֹ וְיַחֲזִיר אֲבֵדָה בְּדָבָר חָשׁוּב אוֹ יוֹצִיא טְרֵפָה לְעַצְמוֹ בְּדָבָר חָשׁוּב:

פרק יא

א כָּל בְּהֵמָה אוֹ עוֹף שֶׁנּוֹלַד בָּהֶן סְפֵק טְרֵפוֹת מִטְּרֵפוֹת אֵלּוּ. כְּגוֹן בְּהֵמָה שֶׁנָּפְלָה וְלֹא הָלְכָה. אוֹ שֶׁנִּדְרְסָה בִּידֵי חַיָּה וְאֵין יָדוּעַ אִם הֶאֱדִים בָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם אוֹ לֹא הֶאֱדִים. אוֹ שֶׁנִּחְבְּסָה גַּלְגַּלְתָּהּ וְאֵין יָדוּעַ אִם רַבָּהּ אוֹ מִעוּטָהּ וְכֵיוֹצֵא בִּדְבָרִים אֵלּוּ. אִם הָיָה זָכָר וְשָׁהָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת שְׁלֵמָה כִּשְׁאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת. וְאִם הָיְתָה נְקֵבָה עַד שֶׁתֵּלֵד. וּבְעוֹף בְּזָכָר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבִנְקֵבָה עַד שֶׁתֵּלֵד כָּל הַבֵּיצִים שֶׁל טְעִינָה הָרִאשׁוֹנָה וְתִטְעֹן טְעִינָה שְׁנִיָּה וְתֵלֵד:

ב וְאָסוּר לְמִכֹּר סְפֵק טְרֵפָה זוֹ לְנָכְרִי בְּתוֹךְ זְמַן זֶה שֶׁמָּא יִמְכְּרֶנָּה לְיִשְׂרָאֵל:

ג כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בְּחֶזְקַת בְּרִיאִים הֵם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶם שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן טְרֵפָה. לְפִיכָךְ כְּשֶׁיְּשָׁחֲטוּ שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן אַחַת מִן הַטְּרֵפוֹת. אֶלָּא הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת הֶתֵּר עַד שֶׁיְּוַלֵּד לָהֶן דָּבָר שֶׁחוֹשְׁשִׁין לוֹ וְאַחַר כָּךְ בּוֹדְקִין עַל אוֹתוֹ דָּבָר בִּלְבַד:

ד כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁמַט הַגַּף שֶׁל עוֹף בּוֹדְקִין אֶת הָרֵאָה שֶׁמָּא נִקְּבָה. נָפְלָה הַבְּהֵמָה בּוֹדְקִין אוֹתָהּ שֶׁמָּא נִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ. נִתְרַצֵּץ עֻצָּם הָרֹאשׁ בּוֹדְקִין קְרוּם שֶׁל מֹחַ שֶׁמָּא נִקַּב. הִכָּה אוֹתָהּ קוֹץ אוֹ נִזְרַק בָּהּ חֵץ אוֹ רֹמַח וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְנִכְנַס לַחֲלָלָהּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ וּצְרִיכָה בְּדִיקָה כְּנֶגֶד כָּל הֶחָלָל שֶׁמָּא נִקַּב אֶחָד מִן הָאֵיבָרִין שֶׁתִּטָּרֵף בִּנְקִיבָתָן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ה לְפִיכָךְ רֵאָה שֶׁהֶעֱלָתָה צְמָחִין אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ סִרְכוֹת כְּמוֹ חוּטִין תְּלוּיִין מִמֶּנָּה וְלַהַפְּךְ אוֹ לֵלֵב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִקְּבָה וּצְרִיכָה בְּדִיקָה. וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהּ אֲבַעְבּוּעַ מָלֵא לְחָה חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִקַּב סִמְפּוֹן שֶׁתַּחְתָּיו וּצְרִיכָה בְּדִיקָה:

ו מִן הַדִּין הָיָה עַל דֶּרֶךְ זוֹ שֶׁאִם נִמְצֵאת הָרֵאָה תְּלוּיָה בְּסִרְכוֹת כְּמוֹ חוּטִין. אִם הָיוּ מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה וְלַהַפְּךְ אוֹ שֶׁהָיוּ לֵלֵב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד שֶׁחוֹתְכִים אֶת הַסִּרְכָא וּמוֹצִיאִין אֶת הָרֵאָה וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׁרִין. אִם נִמְצֵאת נְקוּבָה טְרֵפָה. וְאִם לֹא נִתְבַּעְבְּעַ הַמַּיִם הֲרֵי הִיא שְׁלֵמָה מִכָּל נֶקֶב וּמֻתֶּרֶת וְסִרְכָא זוֹ לֹא הָיְתָה בִּמְקוֹם נֶקֶב אוֹ שֶׁמָּא נִקַּב קְרוּם הָעֶלְיוֹן בִּלְבַד. וּמֵעוֹלָם לֹא רָאִינוּ מִי שֶׁהוֹרָה כָּךְ וְלֹא שָׁמַעְנוּ מָקוֹם שֶׁעוֹשִׁין בּוֹ כָּךְ:

ז וְאַף עַל פִּי שֶׁאָלוּ הֵן הַדְּבָרִים הַנִּרְאִין מִדִּבְרֵי חֲכָמֵי הַגְּמָרָא. הַמְּנָהָג הַפָּשׁוּט בְּיִשְׂרָאֵל כָּךְ הוּא. כְּשֶׁשּׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּהֵמָה אוֹ אֶת הַחַיָּה קוֹרְעִין אֶת הַטַּרְפֵּשׁ שֶׁל כָּבֵד וּבוֹדְקִין אֶת הָרֵאָה בִּמְקוֹמָהּ. אִם לֹא נִמְצְאָה תְּלוּיָה בְּסִרְכָא. אוֹ שֶׁנִּמְצְאָה סִרְכָא בֵּין אֹזֶן מֵאָזְנֵי הָרֵאָה וְלַבָּשָׂר שֶׁבִּמְקוֹם רְבִיצָתָהּ בֵּין בָּשָׂר שֶׁבֵּין הַצְּלָעוֹת בֵּין בָּשָׂר שֶׁבָּחֲזֶה. אוֹ שֶׁנִּמְצְאָה סִרְכָא מֵאֹזֶן לְאֹזֶן עַל הַסֵּדֶר אוֹ מִן הָאוֹם לָאֹזֶן הַסְמוּכָה לָהּ. הֲרֵי אֵלּוּ מַתִּירִין אוֹתָהּ:

ח וְאִם נִמְצָא חוּט יוֹצֵא מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה לְאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיִּמְשֹׁךְ וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ:

ט וְכֵן אִם הָיָה מִן הָרֵאָה חוּט מָשׁוּךְ לַלֵּב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד אוֹ לְכִיס הַלֵּב אוֹ לַזַּרְדָּא. בֵּין שֶׁהָיָה הַחוּט מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה בֵּין שֶׁהָיָה מִן הָאֹזֶן וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְכֵן זַרְדָּא שֶׁנִּמְצֵאת דְּבוּקָה בְּכִיסָּהּ אוֹ חוּט יוֹצֵא מִמֶּנָּה לְכִיסָּהּ אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְחוּט הַיּוֹצֵא מֵאֹזֶן לְאֹזֶן שֶׁלֹּא עַל הַסֵּדֶר אוֹסְרִין אוֹתָהּ:

י יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁמְּנָהֲגִין אִם מָצְאוּ סִרְכָא מִן הָאֹזֶן לַבָּשָׂר וְלָעֻצָּם שֶׁבִּצְלָעוֹת וְהִסִּרְכָא דְּבוּקָה בִּשְׁתֵּיהֶן אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְאַבָּא מָרִי מִן הָאוֹסְרִין וַאֲנִי מִן הַמַּתִּירִין. וּמְעוּט מְקוֹמוֹת מַתִּירִין אֲפִלּוּ נִדְבְּקָה בָּעֻצָּם לְבַדּוֹ וַאֲנִי אוֹסֵר:

יא וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹפְחִין הָרֵאָה שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהּ נֶקֶב. וְרֹב הַמְּקוֹמוֹת אֵין נוֹפְחִין שֶׁהֲרֵי לֹא נוֹלַד דָּבָר שֶׁגּוֹרֵם לַחֲשָׁשׁ. וּמֵעוֹלָם לֹא נִפַּחְנוּ רֵאָה בְּסַפָּרַד וּבַמַּעֲרָב אֶלָּא אִם נוֹלַד לָנוּ דָּבָר שֶׁחוֹשְׁשִׁים לוֹ:

יב וּדְבָרִים הָאֵלּוּ כֻּלָּן אֵינָן עַל פִּי הַדִּין אֶלָּא עַל פִּי הַמִּנְהָג כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּמֵעוֹלָם לֹא שָׁמַעְנוּ בְּמִי שֶׁבָּדַק עוֹף אֶלָּא אִם נוֹלַד לוֹ חָשָׁשׁ:

יג מִי שֶׁשָּׁחַט אֶת הַבְּהֵמָה וְקָרַע אֶת הַבֶּטֶן. וְקֹדֶם שֶׁיִּבְדֹּק אֶת הָרֵאָה בָּא כֶּלֶב אוֹ עַכּוּ״ם וְנָטַל אֶת הָרֵאָה וְהָלַךְ לוֹ. הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאֵין אוֹמְרִים שֶׁמָּא נִקּוּבָה הָיְתָה אוֹ שֶׁמָּא דְּבוּקָה הָיְתָה. שֶׁאֵין מַחֲזִיקִין אִסּוּר. אֶלָּא הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר עַד שֶׁיִּוָּדַע בַּמֶּה נִטְרְפָה. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין לִקְרוּם מֹחַ וְלַשִּׁדְרָה וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן כָּךְ לֹא נָחוּשׁ לַרֵאָה שֶׁאָבְדָה. וְאֵין בָּזֶה מִנְהָג שֶׁדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אֵין בּוֹ מִנְהָג:

יד בָּא הָעַכּוּ״ם אוֹ הַיִּשְׂרָאֵל וְהוֹצִיא הָרֵאָה קֹדֶם שֶׁתִּבָּדֵק וַהֲרֵי הִיא קַיֶּמֶת נוֹפְחִין אוֹתָהּ וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם הָיוּ שָׁם צְמָחִין אוֹ לֹא הָיוּ. מִפְּנֵי פְּשׁוּט הַמִּנְהָג:

טו יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאִם נִמְצְאוּ סִרְכוֹת מְדֻלְדָּלוֹת מִן הָרֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן דְּבוּקוֹת לֹא לַדֹּפֶן וְלֹא לְמָקוֹם אַחֵר אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְדָבָר זֶה הֶפְסֵד גָּדוֹל הוּא וְאִבּוּד מָמוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּמֵעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ זֶה לֹא בְּצָרְפַת וְלֹא בִּסְפָרַד וְלֹא נִשְׁמַע זֶה בַּמַּעֲרָב. וְאֵין רָאוּי לִנְהֹג בְּמִנְהָג זֶה. אֶלָּא נוֹפְחִין אוֹתָהּ בִּלְבַד. אִם נִמְצֵאת שְׁלֵמָה מִן הַנֶּקֶב חֲרִי זוֹ מֻתֶּרֶת:

פרק יב

א הַשּׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ בְּיוֹם אֶחָד הַבָּשָׂר מֻתָּר בַּאֲכִילָה וְהַשּׁוֹחֵט לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד". וְאֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא עַל שְׁחִיטַת הָאַחֲרוֹן. לְפִיכָךְ אִם שָׁחַט אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶן וּבָא חֲבֵרוֹ וְשָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי חֲבֵרוֹ לוֹקֶה:

ב אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג בְּכָל זְמַן וּבְכָל מָקוֹם. בְּחֻלִּין וּבְמֻקְדָּשִׁין. בֵּין קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין בֵּין קָדָשִׁים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין. לְפִיכָךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁשָּׁחַט בַּעֲזָרָה וְהַשֵּׁנִי בַּחוּץ. אוֹ הָרִאשׁוֹן בַּחוּץ וְהַשֵּׁנִי בַּעֲזָרָה. בֵּין שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן חֻלִּין אוֹ שְׁנֵיהֶן קָדָשִׁים. בֵּין שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן חֻלִּין וְאֶחָד קָדָשִׁים. זֶה שֶׁשָּׁחַט אַחֲרוֹן לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ:

ג אֵין אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "לֹא תִשְׁחֲטוּ" בִּשְׁחִיטַת שְׁנֵיהֶן הוּא הָאִסּוּר. אֲבָל אִם נָתַן הָרִאשׁוֹן אוֹ נִתְנַבֵּל בְּיָדוֹ מֻתָּר לִשְׁחֹט. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן וְנִתַּן הַשֵּׁנִי אוֹ נִתְנַבֵּל בְּיָדוֹ פָּטוּר:

ד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁשָּׁחֲטוּ בֵּינָם לְבֵין עַצְמָן אֶת הָרִאשׁוֹן מֻתָּר לִשְׁחֹט שֵׁנִי אַחֲרֵיהֶם. לְפִי שֶׁאֵין שְׁחִיטָתָן שְׁחִיטָה (כְּלָל):

ה הַשּׁוֹחֵט אֶת הָרִאשׁוֹן וְהָרֵי הוּא סָפֵק נְבֵלָה אָסוּר לִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי. וְאִם שְׁחָטוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה:

ו שְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה שְׁמָהּ שְׁחִיטָה. לְפִיכָךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁשָּׁחַט חֻלִּין בַּעֲזָרָה אוֹ טְרֵפָה אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל וְעֶגְלָה עֲרוּפָה וּפָרָה אֲדֻמָּה אוֹ שֶׁשָּׁחַט לְעַכּוּ"ם וּבָא הָאַחֲרוֹן וְשָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי לוֹקֶה. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן אֶת הָאֶחָד וּבָא הָאַחֲרוֹן וְשָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי וַהֲרֵי הוּא חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל אוֹ עֶגְלָה עֲרוּפָה וּפָרָה אֲדֻמָּה חֲרֵי זֶה לוֹקֶה:

ז שְׁחָטוֹ לְעַכּוּ"ם פָּטוּר מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁהֲרֵי נִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. וְאִם הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וְלֹא הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם עַכּוּ"ם לוֹקֶה:

ח אֵין אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּבְהֵמָה טְהוֹרָה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד". וְנוֹהֵג בְּכִלְאַיִם. כֵּיצַד. צְבִי שֶׁבָּא עַל הָעֵז וְשָׁחַט הָעֵז וְאֶת בִּתָּהּ לוֹקֶה. אֲבָל הָעֵז שֶׁבָּא עַל הַצְּבִיָּה אָסוּר לִשְׁחֹט אוֹתָהּ וְאֶת בִּתָּהּ. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה. פָּרָה וּבִתָּהּ אֲסָרָה תּוֹרָה לֹא צְבִיָּה וּבִתָּהּ:

ט הָיְתָה בַּת הַצְּבִיָּה הַזֹּאת נְקֵבָה וְיָלְדָה בֵּן וְשָׁחַט אֶת הַנְּקֵבָה בַּת הַצְּבִיָּה וְאֶת בִּתָּהּ לוֹקֶה. וְכֵן כִּלְאַיִם הַבָּא מִמִּין בְּבֶשׁ וּמִמִּין עֵז בֵּין מִבֶּבֶשׁ עִם הָעֵז בֵּין מֵעֵז עִם הַכִּבְשָׂה לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ:

י מֻתָּר לִשְׁחֹט אֶת הַמְעֻבֶּרֶת. עֻבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא. וְאִם יָצָא הָעֻבָּר חַי אַחַר שְׁחִיטָה וְהִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם אֶחָד. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה:

יא אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג בִּנְקֵבוֹת שֶׁזֶּה בִּתּוֹ וַדַּאי. וְאִם נוֹדַע וַדַּאי שֶׁזֶּה הוּא אָבִיו אֵין שׁוֹחֲטִין שְׁנֵיהֶן בְּיוֹם אֶחָד. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה. שֶׁהַדָּבָר סָפֵק אִם נוֹהֵג בִּזְכָרִים אוֹ אֵינוֹ נוֹהֵג:

יב הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט שְׁנֵי בָּנֶיהָ לוֹקֶה שְׁתֵּי מַלְקִיּוֹת. שָׁחַט אֶת בָּנֶיהָ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט הִיא לוֹקֶה אַחַת. שְׁחָטָהּ וְאֶת בִּתָּהּ וְאֶת בֶּן בִּתָּהּ לוֹקֶה שְׁתַּיִם. שְׁחָטָהּ וְאֶת בֶּן בִּתָּהּ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת הַבַּת לוֹקֶה אַחַת בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר:

יג שְׁנַיִם שֶׁלָּקְחוּ שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת זֶה הָאֵם וְזֶה הַבַּת וּבָאוּ לְדִין. זֶה שֶׁלָּקַח רִאשׁוֹן יִשְׁחֹט רִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי יַמְתִּין לְמָחָר. וְאִם קָדַם הַשֵּׁנִי וְשָׁחַט זָכָה וְיַמְתִּין הָרִאשׁוֹן עַד לְמָחָר:

יד בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הַמּוֹכֵר בְּהֵמָה לַחֲבֵרוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ וְלוֹמַר לוֹ כְּבָר מָכַרְתִּי אִמָּהּ אוֹ בִּתָּהּ לְאַחֵר לִשְׁחֹט כְּדֵי שֶׁיַּמְתִּין זֶה הָאַחֲרוֹן וְלֹא יִשְׁחֹט עַד לְמָחָר. וְאֵלּוּ הֵן. עֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח. וְעֶרֶב עֲצֶרֶת. וְעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

טו בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁרָאָה זֶה שֶׁלָּקַח בָּאַחֲרוֹנָה נָחְפְּזוּ לִקְנוֹת וְהָיָה בְּסוֹף הַיּוֹם שֶׁחֻזְקָתוֹ שֶׁהוּא שׁוֹחֵט עַתָּה. אֲבָל אִם הָיָה רָוַח בַּיּוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ שֶׁמָּא לֹא יִשְׁחֹט אֶלָּא לְמָחָר:

טז וְהַמּוֹכֵר אֶת הָאֵם לְחָתָן וְהַבַּת לַכַּלָּה צָרִיךְ לְהוֹדִיעָן. שֶׁוַּדַּאי בְּיוֹם אֶחָד שׁוֹחֲטִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יז יוֹם אֶחָד הָאָמוּר בְּאֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ הַיּוֹם הוֹלֵךְ אַחַר הַלַּיְלָה. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁשָּׁחַט רִאשׁוֹן בְּתְחִלַּת לֵיל רְבִיעִי לֹא יִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי עַד תְּחִלַּת לֵיל חֲמִישִׁי. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן בְּסוֹף יוֹם רְבִיעִי קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שׁוֹחֵט הַשֵּׁנִי בְּתְחִלַּת לֵיל חֲמִישִׁי. שָׁחַט רִאשׁוֹן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל לֵיל חֲמִישִׁי לֹא יִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי עַד לֵיל שִׁשִּׁי. וְאִם שָׁחַט בְּיוֹם חֲמִישִׁי אֵינוֹ לוֹקֶה:

פרק יג

א הַלּוֹקֵחַ אֵם עַל הַבָּנִים וּשְׁחָטָהּ. הַבָּשָׂר מֻתָּר בַּאֲכִילָה וְלוֹקֶה עַל שְׁחִיטַת הָאֵם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים". וְכֵן אִם מֵתָה קֹדֶם שֶׁיִּשְׁלְחֶנָּה לוֹקֶה. וְאִם שִׁלְּחָהּ אַחַר שֶׁלְּקָחָהּ פָּטוּר:

ב וְכֵן כָּל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁנִּתְּקָה לַעֲשֵׂה חַיָּב לְקַיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ. וְאִם לֹא קִיְּמוֹ לוֹקֶה:

ג בָּא אֶחָד וְחָטַף הָאֵם מִיָּדוֹ וְשִׁלְּחָהּ אוֹ שֶׁבָּרְחָה מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח" עַד שֶׁיְּשַׁלְּחֶנָּה מֵעַצְמוֹ וַהֲרֵי לֹא קִיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ:

ד נָטַל אֵם עַל הַבָּנִים וְקִצֵּץ אַגַפֶּיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּעוּף וְשִׁלְּחָהּ מִכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וּמַשְׁהֶה אוֹתָהּ אֶצְלוֹ עַד שֶׁיִּגְדְּלוּ כְּנָפֶיהָ וּמְשַׁלְּחָהּ. וְאִם מֵתָה קֹדֶם לָזֶה אוֹ בָּרְחָה וְאָבְדָה לוֹקֶה שֶׁהֲרֵי לֹא קִיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ:

ה וְכֵיצַד מְשַׁלֵּחַ הָאֵם. אוֹחֵז בִּכְנָפֶיהָ וּמַפְרִיחָהּ. שִׁלְּחָהּ וְחָזְרָה וְשִׁלְּחָהּ וְחָזְרָה אֲפִלּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ פְּעָמִים חַיָּב לְשַׁלְּחַ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח":

ו הָאוֹמֵר הֲרֵינִי נוֹטֵל אֶת הָאֵם וּמְשַׁלֵּחַ אֶת הַבָּנִים חַיָּב לְשַׁלֵּחַ אֶת הָאֵם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם":

ז לָקַח אֶת הַבָּנִים וְהֶחֱזִירָן לַקֵּן וְאַחַר כָּךְ חָזְרָה הָאֵם עֲלֵיהֶן פָּטוּר מִלְּשַׁלְּחָהּ. שִׁלַּח אֶת הָאֵם וְחָזַר וְצָד אוֹתָהּ הֲרֵי זֶה מֻתָּר. לֹא אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא לָצוּד אוֹתָהּ וְהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִפְרֹחַ בִּשְׁבִיל הַבָּנִים שֶׁהִיא מְרַחֶפֶת עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא יִלָּקְחוּ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים". אֲבָל אִם הוֹצִיאָהּ מִתַּחַת יָדוֹ וְחָזַר וְצָד אוֹתָהּ מֻתָּר:

ח שִׁלּוּחַ הָאֵם אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּעוֹף טָהוֹר שֶׁאֵינוֹ מְזַמֵּן כְּגוֹן יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וַעֲלָיָה וְעוֹפוֹת שֶׁקִּנְּנוּ בַּפַּרְדֵּס שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "כִּי יִקָּרֵא". אֲבָל הַמְזַמֵּן כְּגוֹן אֲוָזִין וְתַרְנְגוֹלִין וְיוֹנִים שֶׁקִּנְּנוּ בַּבַּיִת אֵינוֹ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

ט הָיוּ הָאֶפְרוֹחִין מַפְרִיחִין שֶׁאֵינָן צְרִיכִין לְאִמָּן אוֹ בֵּיצִים מוּזָרוֹת אֵינוֹ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. הָיוּ אֶפְרוֹחִין טְרֻפוֹת הֲרֵי אֵלּוּ כְּבֵיצִים מוּזָרוֹת וּפָטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

י זָכָר שֶׁמְּצָאוֹ רוֹבֵץ עַל הַקֵּן פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. עוֹף טָמֵא רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָהוֹר אוֹ עוֹף טָהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָמֵא פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

יא הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל בֵּיצִים שֶׁאֵינָן מִינָהּ וְהֵן טְהוֹרִין הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלֵּחַ אֵינוֹ לוֹקֶה. הָיְתָה הָאֵם טְרֻפָּה חַיָּב לְשַׁלְּחָהּ:

יב שָׁחַט מִקְצָת סִימָנִין בְּתוֹךְ הַקֵּן קֹדֶם שֶׁיְּקַיֵּם חַיָּב לְשַׁלֵּחַ וְאִם לֹא שִׁלֵּחַ אֵינוֹ לוֹקֶה:

יג הָיְתָה מְעוֹפֶפֶת. אִם כְּנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּקֵּן חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. וְאִם לָאו פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. הָיְתָה מַטְלִית אוֹ כְּנָפַיִם חוֹצְצוֹת בֵּין כְּנָפֶיהָ וּבֵין הַקֵּן הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלֵּחַ אֵינוֹ לוֹקֶה:

יד הָיוּ שְׁנֵי סִדְרֵי בֵּיצִים וּכְנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּסִּדֶּר הָעֶלְיוֹן. אוֹ שֶׁהָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל בֵּיצִים מוּזָרוֹת וְתַחְתֶּיהָן בֵּיצִים יָפוֹת. אוֹ שֶׁהָיְתָה אֵם עַל גַּבֵּי אֵם. אוֹ שֶׁהָיָה הַזָּכָר עַל הַקֵּן וְהָאֵם עַל הַזָּכָר. הֲרֵי זֶה לֹא יִקַּח. וְאִם לָקַח יְשַׁלֵּחַ וְאִם לֹא שִׁלֵּחַ אֵינוֹ לוֹקֶה:

טו הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בֵּין הָאֶפְרוֹחִים אוֹ בֵּין הַבֵּיצִים וְאֵינָהּ נוֹגַעַת בָּהֶן פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. וְכֵן אִם הָיְתָה בְּצַד הַקֵּן וּכְנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּקֵּן מִצַּדּוֹ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

טז הָיְתָה עַל שְׁנֵי בַּדֵּי אִילָן וְהַקֵּן בֵּינֵיהֶן רוֹאִין כָּל שֶׁאִלּוּ יִנָּטְלוּ הַבַּדִּין תִּפֹּל עַל הַקֵּן חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

יז הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל אֶפְרוֹחַ אֶחָד אוֹ עַל בֵּיצָה אַחַת חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. הַמּוֹצֵא קֵן עַל פְּנֵי הַמַּיִם אוֹ עַל גַּבֵּי בַּעֲלֵי חַיִּים חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. לֹא נֶאֱמַר (דברים כב ו) "אֶפְרוֹחִים אוֹ בֵּיצִים" וְלֹא נֶאֱמַר (דברים כב ו) "בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ" אֶלָּא שֶׁדִּבֵּר הַכָּתוּב בְּהוֹוֶה:

יח אָסוּר לִזְכוֹת בַּבֵּיצִים כָּל זְמַן שֶׁהָאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶן. לְפִיכָךְ אֲפִלּוּ הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל הַבֵּיצִים אוֹ עַל הָאֶפְרוֹחִים בַּעֲלָיְתוֹ וּשׁוֹבְכוֹ אֵינָן מְזַמָּנִין. וְלֹא קָנָה לוֹ חֲצֵרוֹ. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִזְכוֹת בָּהֶן לַאֲחֵרִים כָּךְ לֹא תִּזְכֶּה לוֹ חֲצֵרוֹ בָּהֶן. וּלְפִיכָךְ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

יט אָסוּר לִטֹּל אֵם עַל הַבָּנִים וַאֲפִלּוּ לְטַהֵר בָּהֶן אֶת הַמִּצְרָע שֶׁהִיא מִצְוָה. וְאִם לָקַח חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלַּח לוֹקֶה. שֶׁאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה לֹא תַּעֲשֶׂה וַעֲשֵׂה. (וַעֲשֵׂה) וְלֹא עֲשֵׂה דּוֹחֶה עֲשֵׂה:

כ הַמְקַדֵּישׁ עוֹף לְבֶדֶק הַבַּיִת וּפָרַח מִיָּדוֹ וְהָרֵי הוּא מַכִּירוֹ וּמְצָאוֹ רוֹבֵץ עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לוֹקֵחַ הַכֹּל וּמְבִיאָן לִידֵי גְּזֵבָר. שֶׁאֵין שְׁלוּחַ הָאֵם נוֹהֵג בְּמְקֻדָּשִׁין שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ" וְאֵלּוּ אֵינָן שֶׁלְּךָ:

כא עוֹף שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ פָּטוּר מִלְּשַׁלַּח מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְצֻוֶּה לַהֲבִיאוֹ לְבֵית דִּין לָדוּן אוֹתוֹ:

פרק יד

א מִצְוַת עֲשֵׂה לְכַסּוֹת דָּם שְׁחִיטַת חַיָּה טְהוֹרָה אוֹ עוֹף טָהוֹר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר". לְפִיכָךְ חַיָּב לְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁיְּכַסֶּה בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל כִּסּוּי הַדָּם:

ב כִּסּוּי הַדָּם נוֹהֵג בְּמְזֻמָּן וּבְשֶׁאֵינוֹ מְזֻמָּן. לֹא נֶאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד" אֶלָּא בַּהוֹוָה. וְנוֹהֵג בְּחֻלִּין וְלֹא בְּמֻקְדָּשִׁין. בֵּין קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ בֵּין קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת. וְאִם עָבַר וּשְׁחָטָן אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹת אֶת דָּמָן:

ג שָׁחַט חַיָּה וְעוֹף וְאַחַר כָּךְ הִקְדִּישָׁן אוֹ הִקְדִּישׁ אֶת הַדָּם חַיָּב לְכַסּוֹת:

ד כִּלְאַיִם הַבָּא מִבְּהֵמָה וְחַיָּה וְכֵן בְּרִיָּה שֶׁהִיא סָפֵק בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה צָרִיךְ לְכַסּוֹת וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ. הַשּׁוֹחֵט לְחוֹלֶה בְּשַׁבָּת חַיָּב לְכַסּוֹת לְאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט סָפֵק אוֹ כִּלְאַיִם בְּיוֹם טוֹב מְכַסֶּה דָּמוֹ לְאַחַר יוֹם טוֹב:

ה הַשּׁוֹחֵט עוֹפוֹת וּמִינֵי חַיָּה בְּמָקוֹם אֶחָד מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחַת לַכֹּל וְכִסּוּי אֶחָד לְכֻלָּן:

ו דָּם שֶׁנִּתְעָרֵב בַּמַּיִם אִם יֵשׁ בּוֹ מַרְאֵה דָּם חַיָּב לְכַסּוֹת וְאִם לָאו פָּטוּר. נִתְעָרֵב בְּיַיִן אוֹ בְּדָם בְּהֵמָה רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם מַיִם. אִם אֶפְשָׁר שֶׁיֵּרָאֶה מַרְאֵה הַדָּם שֶׁחַיָּב לְכַסּוֹתוֹ כְּשֶׁעוּר זֶה אִלּוּ הָיָה מַיִם חַיָּב לְכַסּוֹת הַכֹּל וְאִם לָאו פָּטוּר:

ז כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹתוֹ פַּעַם אַחֶרֶת. כִּסָּהוּ הָרוּחַ אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹת. חָזַר וְנִתְגַּלָּה אַחַר שֶׁכִּסָּתְהוּ הָרוּחַ חַיָּב לְכַסּוֹת:

ח דָּם הַנִּתָּז וְשֶׁעַל הַסַּכִּין אִם אֵין שָׁם דָּם אֶלָּא הוּא חַיָּב לְכַסּוֹת:

ט שָׁחַט וְנִבְלַע הַדָּם בַּקַּרְקַע אִם רְשׁוּמוֹ נִכָּר חַיָּב לְכַסּוֹת. וְאִם לָאו הֲרֵי זֶה כְּמִי שֶׁכִּסָּתְהוּ הָרוּחַ וּפָטוּר מִלְּכַסּוֹת:

י אֵין חַיָּב בְּכִסּוּי אֶלָּא דָּם שְׁחִיטָה הָרָאוּיָה לַאֲכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יֵאָכֵל". לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצֵאת טְרֵפָה. אוֹ הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בַּעֲזָרָה. אוֹ הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף שֶׁנִּגְמַר דִּינָן לִסְקִילָה וְהַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבְּלָה בְּיָדוֹ פָּטוּר מִלְּכַסּוֹת. וְכֵן חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁשָּׁחֲטוּ בֵּינָן לְבֵין עַצְמָן פְּטוּרִין מִלְּכַסּוֹת דַּם שְׁחִיטָתָן:

יא בַּמֶּה מְכַסִּין בְּסִיד וּבְגִפְסִית בְּזֶבֶל דַּק וּבְחוֹל דַּק שֶׁאֵין הַיּוֹצֵר צָרִיךְ לְכָתְשׁוֹ וּבִשְׁחִיקַת אֲבָנִים וַחֲרָשִׂים וּבִנְעֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה וּבִנְסֹרֶת חֲרָשִׂים דַּקָּה וּבִלְבֵנָה וְחַרְסִית וּמְגוּפָּה שֶׁכְּתָשָׁהּ שֶׁכָּל אֵלּוּ מִין עָפָר הֵן. אֲבָל אִם כָּפָה עָלָיו כְּלִי אוֹ כִּסָּהוּ בַּאֲבָנִים אֵין זֶה כִּסּוּי שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "בֶּעָפָר":

יב לְפִיכָךְ אֵין מְכַסִּים בְּזֶבֶל גַּס וְחוֹל גַּס וְקֶמַח וְסֹבִין וּמוֹרָסָן וּשְׁחִיקַת כְּלֵי מַתָּכוֹת לְפִי שֶׁאֵין אֵלּוּ מִין עָפָר. חוּץ מִשְּׁחִיקַת הַזָּהָב בִּלְבַד שֶׁמְּכַסִּין בָּהֶם מִפְּנֵי שֶׁנִּקְרָא עָפָר שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כח ו) "וְעַפְרוֹת זָהָב לוֹ" וְאוֹמֵר (דברים ט כא) "עַד אֲשֶׁר דַּק לְעָפָר":

יג מְכַסִּין בְּשִׁחוֹר וְהוּא פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וּבְכוֹחַל וּבְנִקְרַת פְּסִילִים וּבְאֵפֶר בֵּין אֵפֶר עֵצִים בֵּין אֵפֶר בְּגָדִים אֲפִלּוּ אֵפֶר בָּשָׂר שֶׁנִּשְׂרַף שֶׁהֲרֵי כָּתוּב (במדבר יט יז) "מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת". וּמֻתָּר לְכַסּוֹת בְּעָפָר עִיר הַנִּדַּחַת:

יד הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לִתֵּן עָפָר לְמַטָּה וְאַחַר כָּךְ יִשְׁחֹט בּוֹ וְאַחַר כָּךְ יְכַסֶּה בְּעָפָר אֲבָל לֹא יִשְׁחֹט בִּכְלִי וִיכַסֶּה בְּעָפָר:

טו וּמִי שֶׁשָּׁחַט הוּא יְכַסֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר". וְאִם לֹא כִּסָּהוּ וְרָאָהוּ אַחֵר חַיָּב לְכַסּוֹת שֶׁזּוֹ מִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְאֵינָהּ תְּלוּיָה בַּשּׁוֹחֵט לְבַד:

טז וּכְשֶׁמְּכַסֶּה לֹא יְכַסֶּה בְּרַגְלוֹ אֶלָּא בְּיָדוֹ אוֹ בְּכֶסֶת אוֹ בִּכְלִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִנְהֹג בּוֹ מִנְהַג בִּזָּיוֹן וְיִהְיוּ מִצְוֹת בְּזוּיוֹת עָלָיו. שֶׁאֵין הַכָּבוֹד לְעַצְמָן שֶׁל מִצְוֹת אֶלָּא לְמִי שֶׁצִּוָּה בָּהֶן בָּרוּךְ הוּא וְהִצִּילָנוּ מִלְּמַשֵּׁשׁ בַּחֹשֶׁךְ וְעָרֶךְ אוֹתָנוּ נֵר לְיַשֵּׁר הַמַּעֲקַשִּׁים וְאוֹר לְהוֹרוֹת נְתִיבוֹת הַיֹּשֶׁר. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תהילים קיט קה) "נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי":